

158. löggjafarþing 2026–2027.

Þingskjal x — x. mál.

Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um breytingu á ýmsum lögum vegna sameiningar sýslumannsembætta o.fl.

Frá dómsmálaráðherra.

I. KAFLI

Breyting á lögum um ráðstafanir til öryggis við siglingar, nr. 56/1932.

1. gr.

Í stað orðanna „hlutaðeigandi embættis- eða sýslumanni á næsta stað í landi, sem til næst“ í 1. mgr. 3. gr. laganna kemur: sýslumanni.

II. KAFLI

Breyting á erfðalögum, nr. 8/1962.

2. gr.

Orðin „í því umdæmi þar sem búskipti eftir hinn látna fara fram“ í 1. mgr. 10. gr. laganna falla brott.

3. gr.

4. mgr. 50. gr. laganna fellur brott.

4. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. málsl. 2. mgr. 55. gr. laganna:

- Á eftir orðinu „Ráðherra“ kemur: fjármála.
- Í stað orðsins „sjóðsins“ kemur: ríkissjóðs.

III. KAFLI

Breyting á lögum um eignarrétt og afnotarétt fasteigna, nr. 19/1966.

5. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. málsl. 9. gr. laganna:

- Í stað orðanna „í því umdæmi þar sem réttindum yfir eigninni er þinglýst“ kemur: hér á landi.
- Orðin „í þeirri þinghá“ falla brott.

IV. KAFLI

Breyting á lögum um skrásetningu réttinda í loftförum, nr. 21/1966.

6. gr.

Í stað orðanna „við embætti sýslumannsins í Reykjavík“ í 2. málsl. 1. mgr. 1. gr. laganna kemur: hjá sýslumanni.

7. gr.

Í stað orðsins „endurrit“ í 3. tölul. 1. mgr. 9. gr. og 2. tölul. 1. mgr. 10. gr. laganna kemur: eintaki.

8. gr.

Í stað orðsins „endurrit“ í 15. gr. laganna kemur: eintak.

9. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 18. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „endurrit“ tvívegis í 1. málsl. og 2. málsl. kemur: eintak.
- b. Í stað orðsins „endurrits“ í 2. málsl. kemur: eintaks.

V. KAFLI

Breyting á lögum um innheimtu meðlaga o.fl., nr. 54/1971.

10. gr.

2. mgr. 7. gr. laganna fellur brott.

VI. KAFLI

Breyting á lögum um sameiningu Borgarfjarðarhrepps og Loðmundarfjarðarhrepps í Norður-Múlasýslu í einn hrepp, nr. 40/1972.

11. gr.

Orðið „Norður-Múlasýslu“ í 3. mgr. 2. gr. laganna fellur brott.

VII. KAFLI

Breyting á lögum um opinberar fjársafnanir, nr. 5/1977.

12. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. Orðið „viðkomandi“ í 1. málsl. 1. mgr. fellur brott.
- b. 2. málsl. 1. mgr. fellur brott.
- c. Orðin „þar sem einhver þeirra, sem ábyrgð bera á söfnuninni, á lögheimili“ í 2. mgr. falla brott.

13. gr.

2. málsl. 4. gr. laganna fellur brott.

14. gr.

Í stað orðanna „Viðkomandi sýslumaður“ í 3. mgr. 7. gr. laganna kemur: Sýslumaður.

VIII. KAFLI

Breyting á þinglýsingalögum, nr. 39/1978.

15. gr.

1. gr. laganna orðast svo:

Sýslumaður fer með þinglýsingar.

16. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „Þinglýsingarstjóri“ í 1. málsl. 1. mgr. kemur: Sýslumaður.

- b. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: sýslumanni.
- c. 2. mgr. orðast svo:
Starfsmaður sýslumanns getur leyst úr þinglýsingarmáli þótt sýslumaður sé vanhæfur skv. 1. mgr.

17. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í fyrra sinnið í 1. málsl. og 2. málsl. 1. mgr., 2. mgr., 4. málsl. 3. mgr. og 1. málsl. 5. mgr. kemur: sýslumanns.
- b. Orðin „í lögsagnarumdæmi þinglýsingarstjóra“ í 1. málsl. 1. mgr. falla brott.
- c. Á eftir 1. málsl. 1. mgr. kemur nýr málslíður, svohljóðandi: Um varnarþing fer eftir V. kafla laga um meðferð einkamála, nr. 91/1991.
- d. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í 1. málsl. 3. mgr. kemur: sýslumanni.
- e. Í stað orðsins „Þinglýsingarstjóri“ í 3. málsl. 3. mgr. og 1. málsl. 4. mgr. kemur: Sýslumaður.
- f. Í stað orðanna „staðfest ljósrít gagna og endurrit“ í 3. málsl. 3. mgr. kemur: eintak gagna.
- g. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í 5. málsl. 3. mgr. kemur: sýslumanni.

18. gr.

Fyrirsögn I. kafla laganna orðast svo: **Framkvæmd laga.**

19. gr.

4. gr. laganna fellur brott.

20. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 5. gr. laganna:

- a. 1. málsl. 1. mgr. orðast svo: Sá sem beiðist þinglýsingar skal afhenda sýslumanni eintak skjals í frumriti.
- b. 2. málsl. 1. mgr. fellur brott.
- c. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóri“ í 2. mgr. kemur: sýslumaður.
- d. Orðin „rituð á löggiltan þinglýsingapappír og“ í 2. mgr. falla brott.
- e. 3. mgr. fellur brott.

21. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 6. gr. laganna:

- a. Orðin „þar sem dagbók er haldin í tölvu“ í 2. málsl. 1. mgr. falla brott.
- b. 3. málsl. 1. mgr. fellur brott.
- c. A-liður 2. mgr. fellur brott.
- d. H-liður 2. mgr. orðast svo: skjal er ekki afhent í frumriti.
- e. Orðin „og endurrit eða samrit þess“ í 1. málsl. 5. mgr. falla brott.

22. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 7. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóri“ í 1. mgr. og 1. málsl. 5. mgr. kemur: sýslumaður.
- b. Orðin „svo og ef eintökin eru í verulegum atriðum ósamhljóða“ í 2. málsl. 2. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðsins „skjölin“ í 2. málsl. 3. mgr. kemur: skjalið.

- d. Á eftir orðunum „ábyrgðarbréfi eða“ í 3. málsl. 5. mgr. kemur: í stafrænu pósthólf í miðlægri þjónustugátt stjórnvalda eða.

23. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 8. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „Þinglýsingarstjórar færa“ í inngangsmálslið 1. mgr. kemur: Sýslumaður færir.
- b. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í 4. tölul. 1. mgr. kemur: sýslumanni.
- c. 2. mgr. orðast svo:
Bækurnar skulu vera á því formi sem ráðherra ákveður með reglugerð.
- d. 4. mgr. fellur brott.

24. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 9. gr. laganna:

- a. 2. mgr. orðast svo:
Þegar þinglýsing hefur farið fram skal hún staðfest af sýslumanni.
- b. 3. mgr. fellur brott.

25. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 10. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
Þau eintök þinglýstra skjala sem sýslumaður heldur eftir skulu geymd í samræmi við gildandi reglur og lög um skjalavörslu opinberra aðila.
- b. 2.–4. mgr. falla brott.

26. gr.

Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í 11. gr. laganna kemur: sýslumanns.

27. gr.

Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í 3. málsl. 1. mgr. 12. gr., 1. mgr. 14. gr., 3. málsl. 17. gr., 3. málsl. 2. mgr. 24. gr., 1. málsl. 1. mgr. og 1. málsl. 4. mgr. 48. gr. laganna og í 3. mgr. og 2. málsl. 4. mgr. ákvæðis til bráðabirgða I í lögnum kemur: sýslumanni.

28. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- a. 1. málsl. 1. mgr. orðast svo: Aflýsing skjals skal staðfest af sýslumanni og vera rekjanleg í þinglýsingabók.
- b. 2.–4. málsl. 1. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðanna „Að svo vöxnu“ í 5. málsl. 1. mgr. kemur: Ef við á.
- d. 2. mgr. fellur brott.

29. gr.

Í stað orðsins „þinglýsingarstjóri“ í 1. málsl. og 4. og 5. málsl. 17. gr., 1. og 3. málsl. 1. mgr. og 1. málsl. 2. mgr. 38. gr. laganna og í 1. og 2. málsl. 2. mgr. ákvæðis til bráðabirgða I í lögnum kemur: sýslumaður.

30. gr.

20. gr. laganna fellur brott.

31. gr.

Orðin „á beiðni um þinglýsingu með rafrænni færslu“ í 1. málsl. 3. mgr. 22. gr. laganna falla brott.

32. gr.

3. málsl. 3. mgr. 25. gr. laganna fellur brott.

33. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 27. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóri“ í 1. málsl. 1. mgr. og 1. og 2. málsl. 2. mgr. kemur: sýslumaður.
- b. Í stað orðsins „þinglýsingarstjórinn“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: sýslumaður.
- c. Á eftir orðinu „ábyrgðarbréfi eða“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: í stafrænu pósthólf í miðlægri þjónustugátt stjórnvalda eða.
- d. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í 1. málsl. 2. mgr. kemur: sýslumanns.

34. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 39. gr. laganna:

- a. Orðin „kvittun eða“ í 2. mgr. falla brott.
- b. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóri“ í 2. málsl. 4. mgr. kemur: sýslumaður.

35. gr.

41. gr. laganna fellur brott.

36. gr.

42. gr. laganna fellur brott.

37. gr.

1. mgr. 43. gr. laganna fellur brott.

38. gr.

Í stað orðsins „þinglýsingarstjóranum“ í 1. málsl. 44. gr. laganna kemur: sýslumanni.

39. gr.

45. gr. laganna fellur brott.

40. gr.

1., 2. og 4. mgr. í 47. gr. laganna falla brott.

41. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 49. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóra“ í inngangsmálslið kemur: sýslumanns.
- b. A-liður orðast svo: Að hann hefur treyst veðbókarvottorði sýslumanns, enda sé aðili grandlaus.

42. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 50. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þinglýsingarstjóra á varnarþingi eignar“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: sýslumanns.
- b. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóri“ í 1. og 3. málsl. 2. mgr. kemur: sýslumaður.

43. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 52. gr. laganna:

- a. Orðið „frv.“ í 3. málsl. 4. mgr. fellur brott.
- b. Orðin „í einstökum umdæmum“ í 3. málsl. 4. mgr. og 1. málsl. 5. mgr. falla brott.

44. gr.

1. mgr. 53. gr. laganna orðast svo:

Ráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um form skjala sem afhent eru til þinglýsingar, fyrirkomulag þinglýsingabóka og færslu þeirra, veðbókarvottorð, og að hverju marki almenningi sé kostur að kynna sér efni þinglýsingabóka.

IX. KAFLI

Breyting á lögum um handiðnað, nr. 42/1978.

45. gr.

Í stað orðanna „Sýslumenn skulu“ í 1. málsl. 3. mgr. 2. gr. laganna kemur: Sýslumaður skal.

46. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 12. gr. laganna:

- a. 1. málsl. 1. mgr. orðast svo: Sýslumaður lætur af hendi meistarabréf eigi aðili lögheimili hér á landi.
- b. Í stað orðanna „Sýslumaður sem fær umsókn frá aðila sem á“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: Eigi aðili.
- c. Á eftir orðinu „lætur“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: sýslumaður.
- d. 2. málsl. 3. mgr. fellur brott.
- e. 4. mgr. fellur brott.

47. gr.

2. og 3. málsl. 3. mgr. 13. gr. laganna falla brott.

X. KAFLI

Breyting á lögum um horfna menn, nr. 44/1981.

48. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. málsl. 2. mgr. 3. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „Yfirlögráðandi“ kemur: Sýslumaður.
- b. Við málslíðinn bætist: á grundvelli lögræðislaga.

XI. KAFLI

Breyting á lögum um afréttamálefni, fjallskil o.fl., nr. 6/1986.

49. gr.

Orðið „viðkomandi“ í fyrra sinnið í 1. málsl. 24. gr. laganna fellur brott.

XII. KAFLI

Breyting á lögum um kjarasamninga opinberra starfsmanna, nr. 94/1986.

50. gr.

Í stað orðanna „viðkomandi bæjarfógeti eða sýslumaður, í Reykjavík yfirborgardómarinn“ í 2. málsl. 2. mgr. 22. gr. laganna kemur: sýslumaður.

XIII. KAFLI

Breyting á lögum um sjóði og stofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá, nr. 19/1988.

51. gr.

2. málsl. 1. mgr. 1. gr. laganna fellur brott.

XIV. KAFLI

Breyting á lögum um lögbókandagerðir, nr. 86/1989.

52. gr.

Í stað orðanna „sýslumenn framkvæma hver í sínu umdæmi“ í 1. málsl. 1. mgr. 1. gr. laganna kemur: sýslumaður framkvæmir.

XV. KAFLI

Breyting á lögum um aðför, nr. 90/1989.

53. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
Sýslumaður fer með aðfarargerðir.
- b. 1. málsl. 2. mgr. orðast svo: Um hæfi sýslumanns fer skv. II. kafla stjórnsýslulaga, nr. 37/1993.
- c. Í stað orðanna „sem hefur dómsvald í umdæmi þess sýslumanns, sem fer með viðkomandi aðfarargerð“ í 4. mgr. kemur: þar sem gerðarþoli á heimilisvarnarþing.

54. gr.

16. gr. laganna orðast svo:

Beiðni um aðför, sem sætir ekki í upphafi meðferð héraðsdómstóls samkvæmt ákvæðum 11. gr., og aðfararbeiðni, sem árituð hefur verið af héraðsdómara um að gerð megi fara fram, skal beint til sýslumanns eigi gerðarþoli heimilisvarnarþing hér á landi. Heimilt er að beina aðfararbeiðni til sýslumanns þrátt fyrir að gerðarþoli eigi ekki skráð heimili eða aðsetur hér á landi, þegar eignir gerðarþola eru hér á landi og um er að ræða aðför til fullnustu kröfu um peningagreiðslu.

55. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 17. gr. laganna:

- a. Orðin „hvort telja megi beiðni komna fram í réttu umdæmi“ í 1. málsl. 1. mgr. falla brott.
- b. 3. mgr. fellur brott.

56. gr.

2. mgr. 19. gr. laganna fellur brott.

57. gr.

35. gr. laganna fellur brott.

58. gr.

2. mgr. 51. gr. laganna fellur brott.

59. gr.

Í stað orðanna „þess sýslumanns, sem lauk fjárnámsgerð“ í 1. mgr. 68. gr. laganna kemur: sýslumanns.

XVI. KAFLI

Breyting á lögum um kyrrsetningu, lögbann o.fl., nr. 31/1990.

60. gr.

Við 1. gr. laganna bætast fjórar nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Beiðni um kyrrsetningu, löggeymslu eða lögbann, tilkynning eða annað gagn sem á grundvelli laga þessara er afhent eða sent á milli þeirra sem aðkomu eiga að máli er heimilt að miðla á rafrænu eða stafrænu formi, enda leiki ekki vafi á uppruna þess eða frá hverjum það stafar. Sýslumaður getur ákveðið að frumrit gagna verði lögð fram við meðferð máls telji hann það nauðsynlegt, svo sem vegna sönnunar á þeim réttindum sem málsaðili telur sig eiga.

Þegar lög þessi eða venja áskilja áritun, undirritun, staðfestingu eða vottun telst slíkum áskilnaði fullnægt með rafrænni staðfestingu.

Beiðni um kyrrsetningu, löggeymslu eða lögbann, tilkynning eða annað gagn sem miðlað er á stafrænu eða rafrænu formi telst komið til viðtakanda þegar það er aðgengilegt þannig að unnt sé að kynna sér efni þess. Gagn eða tilkynningu þarf ekki jafnframt að afhenda á pappírformi.

Ráðherra skal með reglugerð kveða nánar á um framkvæmd þessa ákvæðis og meðferð mála hjá sýslumanni, þar á meðal um rafræna staðfestingu, afhendingarmáta, form og frágang gagna.

61. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „Sýslumenn og löglærðir fulltrúar þeirra fara“ í 1. mgr. kemur: Sýslumaður fer.
- b. 1. málsl. 2. mgr. orðast svo: Um hæfi sýslumanns fer skv. II. kafla stjórnsýslulaga, nr. 37/1993.

62. gr.

Í stað orðanna „héraðsdómstólinn sem hefur dómvald í umdæmi þess sýslumanns sem fer með gerðina“ í 3. gr. laganna kemur: héraðsdómstól þar sem gerðarþoli á heimilisvarnarþing.

63. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 7. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:

Kýrrsetningarbeiðni skal beint til sýslumanns eigi gerðarþoli heimilisvarnarþing hér á landi. Heimilt er þó einnig að beina kýrrsetningarbeiðni til sýslumanns ef:

1. rökstudd ástæða er til þess að ætla að gerðarþoli muni hittast fyrir hér á landi þegar til framkvæmdar gerðarinnar kemur,
 2. gerðarþoli rekur atvinnustarfsemi hér á landi og krafa gerðarbeiðanda á rætur að rekja til hennar,
 3. eignir gerðarþola eru hér á landi.
- b. Í stað orðanna „í öðru umdæmi en þar sem gerðarþoli á heimilisvarnarþing“ í 2. mgr. kemur: á grundvelli 1.–3. tölul. 1. mgr.

64. gr.

Orðin „og hvort hún hafi komið fram í réttu umdæmi“ í 1. málsl. 1. mgr. 8. gr. laganna falla brott.

65. gr.

Í stað orðanna „þess sýslumanns sem lauk gerðinni“ í 1. málsl. 5. mgr. 22. gr. laganna kemur: sýslumanns.

66. gr.

1. málsl. 1. mgr. 26. gr. laganna orðast svo: Beiðni um lögbann skal beint til sýslumanns ef gerðarþoli á heimilisvarnarþing hér á landi eða ef athöfn sem lögbanns er beiðst við fer fram hér á landi.

67. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 5. mgr. 36. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „gerðinni var lokið ef gerðarþoli“ í 1. málsl. kemur: gerðarþoli á heimilisvarnarþing ef hann.
- b. Í stað orðanna „mál um kröfu gerðarbeiðanda er eða var rekið“ í 2. málsl. kemur: gerðarþoli á heimilisvarnarþing.

68. gr.

Í stað orðanna „sem henni var lokið“ í 1. málsl. 1. mgr. 37. gr. laganna kemur: þar sem gerðarþoli á heimilisvarnarþing.

69. gr.

Í stað orðanna „sem gerðinni var lokið eða hennar var beiðst“ í 2. málsl. 2. mgr. 43. gr. laganna kemur: þar sem gerðarþoli á heimilisvarnarþing.

XVII. KAFLI

Breyting á lögum um skipti á dánarbúum o.fl., nr. 20/1991.

70. gr.

3. gr. laganna fellur brott.

71. gr.

Í stað orðanna „skiptin fara fram“ í 2. málsl. 1. mgr. 4. gr. og 2. málsl. 3. mgr. 88. gr. laganna kemur: sá látni átti heimilisvarnarþing.

72. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr. 5. gr. laganna:

- a. Orðin „eða umboðsmanni hans“ í 1. málsl. falla brott.
- b. 2. málsl. fellur brott.
- c. Orðin „eða umboðsmaður hans“ í 3. málsl. falla brott.

73. gr.

Orðin „eða umboðsmanni hans“ í 1. mgr. og 1. málsl. 2. mgr. 6. gr. og 3., 4. og 5. mgr. 7. gr. laganna falla brott.

74. gr.

8. gr. laganna fellur brott.

75. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 9. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þeim sýslumanni sem skiptin eiga undir“ í 1. mgr. kemur: sýslumanni.
- b. 4. mgr. orðast svo:

Um hæfi sýslumanns fer skv. II. kafla stjórnsýslulaga nr. 37/1993. Ef sýslumaður er vanhæfur skal hann tilkynna það ráðherra án tafar eftir að andlátstilkynning hefur borist, nema skiptum hafi þá þegar verið lokið skv. 25. gr. Skipar þá ráðherra annan löghæfan mann til að annast störf sýslumanns við skiptin en þóknun hans greiðist samkvæmt ákvörðun ráðherra úr ríkissjóði.

76. gr.

2. málsl. 2. mgr. 10. gr. laganna fellur brott.

77. gr.

Í stað orðanna „sá sýslumaður sem skiptin eiga undir“ í 1. mgr. 11. gr. laganna kemur: sýslumaður.

78. gr.

Orðin „sem skiptin eiga undir“ í 1. málsl. 1. mgr. 14. gr. og 6. mgr. 44. gr. laganna falla brott.

79. gr.

Í stað orðanna „þess sýslumanns sem skiptin eiga undir“ í 3. málsl. 1. mgr. 17. gr. laganna kemur: sýslumanns.

80. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 18. gr. laganna:

- a. 1. mgr. fellur brott.
- b. Í stað orðanna „sá sýslumaður, sem í hlut á“ í 1. málsl. 2. mgr. kemur: sýslumaður.
- c. Orðin „umboðsmanni sínum eða öðrum starfsmanni“ í 4. mgr. falla brott.

81. gr.

Orðin „eða eignirnar séu utan umdæmis hans“ í 2. málsl. 3. mgr. 19. gr. laganna falla brott.

82. gr.

Í stað orðanna „áritun sinni á beiðni þeirra eða með“ í 1. mgr. 31. gr. laganna kemur: staðfestingu eða.

83. gr.

Í stað orðanna „til ríkisins“ í 2. tölul. 37. gr. laganna kemur: í ríkissjóð.

84. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 42. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „sem hefur lögsögu í umdæmi þess sýslumanns sem skiptin eiga undir“ í 1. málsl. 1. mgr. kemur: þar sem sá látni átti heimilisvarnarþing.
- b. Í stað orðanna „eintak hennar þeim sýslumanni sem skiptin eiga undir“ í 3. mgr. kemur: sýslumanni eintak hennar.

85. gr.

Orðin „sem skiptin áttu undir“ í 2. málsl. 2. mgr. 72. gr., 2. málsl. 2. mgr. 80. gr. og 2. málsl. 1. mgr. 81. gr. laganna falla brott.

86. gr.

Í stað orðanna „þeim sýslumanni, sem skiptin áttu undir“ í 2. málsl. 1. mgr. 73. gr. laganna kemur: sýslumanni.

87. gr.

Í stað orðanna „þeim sýslumanni sem skiptin áttu undir“ í 2. málsl. 1. mgr. 74. gr. laganna kemur: sýslumanni.

88. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 119. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þess sýslumanns sem í hlut á“ í 1. málsl. kemur: sýslumanns.
- b. Í stað orðanna „sem hefur lögsögu í umdæmi hans“ í 2. málsl. kemur: þar sem sá látni átti heimilisvarnarþing.

89. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 123. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „sem hefur lögsögu í umdæmi þess sýslumanns sem veitti leyfi til einkaskipta“ í 1. málsl. 1. mgr. kemur: þar sem sá látni átti heimilisvarnarþing.
- b. Í stað orðanna „sem hefur lögsögu í umdæmi þess sýslumanns sem veitti erfingjunum leyfi til einkaskipta“ í 1. málsl. 2. mgr. kemur: þar sem sá látni átti heimilisvarnarþing.

XVIII. KAFLI

Breyting á lögum um aukatekjur ríkissjóðs, nr. 88/1991.

90. gr.

Orðin „utan umdæmis hans“ í 2. tölul. 1. mgr. 7. gr. laganna falla brott.

91. gr.

2. mgr. 8. gr. laganna orðast svo:

Eftirtalin skjöl eru undanþegin gjaldi fyrir þinglýsingu:

1. Úrskurður um sviptingu sjálfræðis, fjárræðis eða hvors tveggja, úrskurður um brottám lögræðissviptingar og skipunarbréf ráðsmanns.
2. Skilmálabreyting á verðtryggðum fasteignaveðlánnum vegna greiðslujöfnunar.
3. Fyrirsvar jarða í sameign.
4. Búsetuleyfi og erfðaskiptayfirlýsing.
5. Fjárnám, kyrrsetning og löggeymsla.
6. Staðfesting um að eign hafi verið seld við nauðungarsölu og staðfesting á upphafi gjaldprotaskipta og opinberra skipta á búi.
7. Kvöð um friðlýsingu menningarminja og minningarmarka.

92. gr.

Á eftir orðinu „Skráning“ í 12. tölul. 13. gr. laganna kemur: breyting og afturköllun.

XIX. KAFLI

Breyting á lögum um nauðungarsölu, nr. 90/1991.

93. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
Sýslumaður fer með framkvæmd nauðungarsölu.
- b. 1. málsl. 2. mgr. orðast svo: Um hæfi sýslumanns fer skv. II. kafla stjórnsýslulaga, nr. 37/1993.
- c. Í stað orðanna „sem hefur dómsvald í umdæmi sýslumannsins sem fer með nauðungarsöluna“ í 4. mgr. kemur: þar sem gerðarþoli á heimilisvarnarþing.

94. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „Sýslumenn færa málaskrár og gerðabækur“ í 1. málsl. 1. mgr. kemur: Sýslumaður færir málaskrá og gerðabók.
- b. Í stað orðanna „málaskráa og form gerðabóka“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: málaskrár og form gerðabókar.
- c. Í stað orðsins „sýslumanna“ í 2. mgr. kemur: sýslumanns.

95. gr.

Í stað orðanna „sýslumannsins í því umdæmi sem á við hverju sinni eftir ákvæðum 18. og 58. gr.“ í 1. mgr. 12. gr. laganna kemur: sýslumanns.

96. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- a. Á eftir orðinu „hætti“ í 1. mgr. kemur: og.
- b. Orðin „og beiðnin sé komin fram í réttu umdæmi“ í 1. mgr. falla brott.
- c. 3. mgr. fellur brott.

97. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 18. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „sýslumannsins í því umdæmi þar sem réttindum yfir eigninni verður þinglýst“ í 1. mgr. kemur: sýslumanns.

- b. 2. mgr. orðast svo:

Beiðni um nauðungarsölu á skipi eða loftfari sem er skrásett hér á landi skal beint til sýslumanns.

- c. 3. mgr. fellur brott.

- d. Í stað orðanna „má krefjast nauðungarsölu í því umdæmi þar sem það er statt, en nauðungarsalan frestast þá sjálfkrafa ef það fer síðar úr umdæminu“ í 4. mgr. kemur: en statt hér á landi má krefjast nauðungarsölu hjá sýslumanni, en nauðungarsalan frestast þá sjálfkrafa ef það fer síðar af landi brott.

98. gr.

Orðin „hún er þá í umdæmi hans og“ í 2. málsl. 2. mgr. 36. gr. laganna falla brott.

99. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 58. gr. laganna:

- a. 2. mgr. orðast svo:

Beiðni um nauðungarsölu samkvæmt þessum þætti skal beint til sýslumanns ef gerðarþoli á heimilisvarnarþing hér á landi eða eignin er staðsett eða geymd hér á landi.

- b. 3. og 4. mgr. falla brott.

100. gr.

Fyrirsögn X. kafla laganna verður: **Vörslutaka o.fl.**

XX. KAFLI

Breyting á lögum um meðferð einkamála, nr. 91/1991.

101. gr.

Í stað orðsins „sýslumenn“ í 2. málsl. 2. mgr. 3. gr. laganna kemur: sýslumann.

102. gr.

Í stað orðanna „sýslumannsins í þeirri þinghá þar sem mál var höfðað“ í 1. málsl. 1. mgr. 107. gr. laganna kemur: sýslumanns.

XXI. KAFLI

Breyting á hjúskaparlögum, nr. 31/1993.

103. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- Í stað orðsins „Könnunarmaður“ í 2. málsl. 2. mgr. og 4. mgr. kemur: Sýslumaður.
- Í stað orðsins „Könnunarmanni“ í 2. og 3. málsl. 3. mgr. kemur: Sýslumanni.
- Orðið „sýslumönnum“ í 2. málsl. 3. mgr. fellur brott.

104. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

1. mgr. orðast svo:
Sýslumaður annast könnun á hjónavígsluskilyrðum.
- Í stað orðsins „könnunarmaður“ í 1. málsl. 3. mgr. kemur: sýslumaður.
- Í stað orðsins „könnunarmanns“ í 2. málsl. 3. mgr. kemur: sýslumanns.

105. gr.

Í stað orðanna „lögildis könnunarmanns“ í 1. málsl. 1. mgr. 15. gr. laganna kemur: sýslumanns.

106. gr.

18. gr. laganna orðast svo:

Sýslumaður framkvæmir borgaralega hjónavígslu.

107. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 41. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „Leyfi“ í 1. mgr. kemur: Sýslumaður veitir leyfi.
- b. Orðin „veita sýslumenn og löglærðir fulltrúar þeirra“ í 1. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 2. mgr. kemur: sýslumanni.

108. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 83. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „sýslumenn halda“ í 1. mgr. kemur: sýslumaður heldur.
- b. 2. og 3. mgr. falla brott.

109. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 84. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „tvíriti, frumriti og samriti eða endurriti“ í 1. mgr. kemur: frumriti.
- b. Orðin „og endurrit þess eða samrit“ í 2. málsl. 2. mgr. falla brott.

110. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 86. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
Í kaupmálabók skal skrá nöfn aðila, kennitölur þeirra, heimilisfang og viðtökudag kaupmála.
- b. Í stað orðanna „tekið á kaupmálaskrá“ í 2. mgr. kemur: skráð í kaupmálabók.

111. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 87. gr. laganna:

- a. Orðin „enda sé eignin skráð í umdæmi hans“ í 1. mgr. falla brott.
- b. 2. mgr. fellur brott.

112. gr.

124. gr. laganna fellur brott, ásamt fyrirsögn á undan greininni.

113. gr.

2. mgr. 126. gr. laganna fellur brott.

114. gr.

2. málsl. 2. mgr. 133. gr. laganna fellur brott.

XXII. KAFLI

Breyting á lögum um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu, nr. 36/1993.

115. gr.

2. málsl. 1. mgr. 21. gr. laganna fellur brott.

116. gr.

2. mgr. 46. gr. laganna fellur brott.

XXIII. KAFLI

Breyting á lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 70/1996.

117. gr.

Í stað orðsins „Sýslumenn“ í 7. tölul. 1. mgr. 22. gr. laganna kemur: Sýslumaður.

XXIV. KAFLI

Breyting á lögræðislögum, nr. 71/1997.

118. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „yfirlögráðanda“ í 1. málsl. 3. mgr. kemur: sýslumanns ásamt þeim upplýsingum sem nauðsynlegar eru til að sýslumaður geti sinnt skyldum sínum skv. 4. mgr.
- b. 2. og 3. málsl. 3. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðsins „Yfirlögráðandi“ í inngangsmálslið 4. mgr. kemur: Sýslumaður.
- d. 2. málsl. a-liðar 4. mgr. fellur brott.
- e. Í stað orðanna „Þjóðskrá Íslands“ í 1. málsl. 6. mgr. kemur: Sýslumaður.

119. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. mgr. 16. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „ráðuneytinu“ í 1. málsl. kemur: sýslumanni.
- b. Orðin „laga þessara“ í 2. málsl. falla brott.

120. gr.

6. mgr. 19. gr. laganna fellur brott.

121. gr.

Í stað orðsins „yfirlögráðandi“ í 1. mgr. 34. gr., 1. mgr., 2. mgr. og 1. málsl. 3. mgr. 37. gr., 1. málsl. 1. mgr. og 5. mgr. 39. gr., 1. mgr. 44. gr., 1. málsl. 2. mgr. 45. gr., 1. málsl. 1. mgr., 1. málsl. 2. mgr. og 2. málsl. 3. mgr. 47. gr., tvívegis í 1. málsl. 1. mgr., 2. málsl. 1. mgr. og 2. málsl. 2. mgr. 48. gr., tvívegis í 5. mgr., 1. málsl. 6. mgr. og 1. málsl. 7. mgr. 51. gr., 1. mgr. 55. gr., 2. mgr. 56. gr., 2. og 4. málsl. 1. mgr. 62. gr., 1. og 2. málsl. 5. mgr. 63. gr., 1. og 2. mgr. 64. gr., 1. og 2. málsl. 4. mgr. 67. gr., 2. málsl. 2. mgr. 70. gr., 2. mgr. 71. gr., 4. málsl. 1. mgr. 72. gr. og 5. mgr. 75. gr. laganna kemur: sýslumaður.

122. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 36. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „yfirlögráðanda í því umdæmi þar sem umsækjandi á lögheimili eða þar sem hann dvelur“ í 1. mgr. kemur: sýslumann.
- b. Fyrirsögn á undan greininni orðast svo: *Umsókn*.

123. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 40. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „Yfirlögráðandi“ í 1. málsl. 1. mgr. kemur: Sýslumaður.
- b. Orðin „og ráðuneytinu“ í 2. málsl. 1. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðsins „yfirlögráðandi“ í inngangsmálslið 2. mgr. kemur: sýslumaður.
- d. 2. málsl. a-liðar 2. mgr. fellur brott.
- e. Í stað orðanna „Þjóðskrá Íslands“ í 1. málsl. 3. mgr. kemur: Sýslumaður.

124. gr.

Í stað orðsins „yfirlögráðanda“ í 3. mgr. 41. gr., 1., 3. og 4. mgr. 45. gr. og 3. málsl. 2. mgr. 58. gr., 1. málsl. 1. mgr., 1. málsl. 2. mgr., 3. mgr., 1. málsl. 4. mgr. og 6.–8. mgr. 63. gr. og 1. málsl. 2. mgr. 70. gr. laganna kemur: sýslumanni.

125. gr.

Í stað orðsins „yfirlögráðanda“ í 2. mgr. og 1. málsl. 3. mgr. 42. gr., 1. málsl. 2. mgr. 48. gr., 3. málsl. 1. mgr. 54. gr., 3. mgr. 60. gr., 1. málsl. 5. mgr. 67. gr., 2. málsl. 2. mgr. 68. gr., 1. málsl. 1. mgr., 2. og 3. mgr. 69. gr., 1. og 3. málsl. 1. mgr. 70. gr., 1. málsl. 1. mgr. 72. gr., 2. málsl. 2. mgr. 77. gr. og 83. gr. laganna kemur: sýslumanns.

126. gr.

Í stað orðsins „yfirlögráðenda“ í 2. mgr. 43. gr., 4. mgr. 60. gr., 4. mgr. 69. gr. og 3. mgr. 70. gr. laganna kemur: sýslumanns.

127. gr.

Í stað orðsins „yfirlögráðanda“ í 1. mgr. 46. gr., 3. málsl. 4. mgr. 51. gr. og 2. mgr. 67. gr. laganna kemur: sýslumann.

128. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 49. gr. laganna:

- a. Orðið „ráðuneytinu“ í 2. málsl. 1. mgr. fellur brott.
- b. Í stað orðsins „yfirlögráðandi“ í 2. mgr. kemur: sýslumaður.

129. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 52. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „yfirlögráðanda í því umdæmi sem hinn lögræðissvipti á lögheimili í“ í 1. málsl. 1. mgr. kemur: sýslumanns.
- b. 2. og 3. málsl. 1. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðsins „Yfirlögráðandi“ í 2. mgr. kemur: Sýslumaður.

130. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 57. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „Yfirlögráðandi“ í 1. málsl. 1. mgr. kemur: Sýslumaður.
- b. Orðin „og ráðuneytinu“ í 2. málsl. 1. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðanna „Þjóðskrá Íslands“ í 1. málsl. 2. mgr. kemur: Sýslumaður.

131. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 73. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „yfirlögráðanda“ í 1. mgr. kemur: sýslumanni.
- b. 2. mgr. fellur brott.
- c. Fyrirsögn á undan greininni orðast svo: *Tilkynningarskylda til sýslumanns*.

132. gr.

80. gr. laganna orðast svo, ásamt fyrirsögn á undan greininni:

Framkvæmd laga.

Sýslumaður fer með yfirlögráð.

133. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 81. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „Yfirlögráðendur skipa“ í 1. mgr. kemur: Sýslumaður skipar.
- b. Í stað orðanna „Yfirlögráðendur hafa“ í 1. málsl. 2. mgr. kemur: Sýslumaður hefur.
- c. Í stað orðsins „Yfirlögráðandi“ í 3. mgr. kemur: Sýslumaður.
- d. Í stað orðanna „Yfirlögráðendur sinna“ og orðsins „þeim“ í 4. mgr. kemur: Sýslumaður sinnir; og: honum.
- e. Fyrirsögn á undan greininni orðast svo: *Hlutverk og heimildir sýslumanns*.

134. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 82. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
Sýslumaður heldur gerðabók sem hefur að geyma ákvarðanir samkvæmt lögum þess-
um.
- b. Í stað orðsins „Yfirlögráðendum“ í 1. málsl. 2. mgr. kemur: Sýslumanni.
- c. 2. málsl. 2. mgr. fellur brott.
- d. 3. mgr. fellur brott.
- e. Í stað orðanna „yfirlögráðenda í gerðabækur“ í 4. mgr. kemur: sýslumanns í gerðabók.
- f. Fyrirsögn á undan greininni orðast svo: *Gerðabók og málaskrá sýslumanns*.

XXV. KAFLI

Breyting á lögum um húsnæðismál, nr. 44/1998.

135. gr.

Í stað orðsins „þinglýsingastjóra“ í 2. málsl. 2. mgr. 46. gr. laganna kemur: sýslumanns.

XXVI. KAFLI

Breyting á lögum um dánarvottorð, krufningar o.fl., nr. 61/1998.

136. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 10. gr. laganna:

- a. Orðin „í því umdæmi þar sem hinn látni átti lögheimili á dánardægri eða ætla má að dánarbúi verði skipt samkvæmt ákvæðum laga um skipti á dánarbúum o.fl.“ í 2. mgr. falla brott.
- b. Orðin „í því umdæmi þar sem útför hins látna verður gerð“ í 3. mgr. falla brott.

137. gr.

Orðin „í því umdæmi þar sem maðurinn lést“ í 1. málsl. 12. gr. laganna falla brott.

XXVII. KAFLI

Breyting á áfengislögum, nr. 75/1998.

138. gr.

3. málsl. 5. mgr. 5. gr. laganna fellur brott.

139. gr.

Orðið „viðkomandi“ í 3. mgr. 11. gr. laganna fellur brott.

140. gr.

Orðin „í viðkomandi umdæmi“ í 2. málsl. 2. mgr. 25. gr. laganna falla brott.

XXVIII. KAFLI

Breyting á lögum um lögmenn, nr. 77/1998.

141. gr.

1. málsl. 5. mgr. 29. gr. laganna fellur brott.

XXIX. KAFLI

Breyting á lögum um vegabréf, nr. 136/1998.

142. gr.

Í stað orðsins „Sýslumenn“ í 3. mgr. 2. gr. laganna kemur: Sýslumaður.

XXX. KAFLI

Breyting á lögum um skráð trúfélög og lífsskoðunarfélög, nr. 108/1999.

143. gr.

2. mgr. 2. gr. laganna fellur brott.

XXXI. KAFLI

Breyting á lögum um ættleiðingar, nr. 130/1999.

144. gr.

2. málsl. 1. gr. laganna fellur brott.

XXXII. KAFLI

Breyting á lögum um dómtúlka og skjalapýðendur, nr. 148/2000.

145. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. 2. málsl. 1. mgr. fellur brott.
- b. Í stað orðanna „Hlutaðeigandi sýslumaður“ í 2. málsl. 4. mgr. kemur: Sýslumaður.

XXXIII. KAFLI

Breyting á lögum um skráningu, merki og mat fasteigna nr. 6/2001.

146. gr.

4. mgr. 6. gr. g laganna fellur brott.

147. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 11. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „þinglýsingarstjóri“ í 1. mgr. kemur: sýslumaður.

b. 3. mgr. fellur brott.

148. gr.

Í stað orðsins „Þinglýsingarstjórum“ í 1. málsl. 3. mgr. 22. gr. laganna kemur: Sýslumanni.

XXXIV. KAFLI

Breyting á lögum um vexti og verðtryggingu, nr. 38/2001.

149. gr.

Í stað orðanna „vottorðum þinglýsingarstjóra“ í 16. gr. laganna kemur: veðbókarvottorðum sýslumanns.

XXXV. KAFLI

Breyting á girðingarlögum, nr. 135/2001.

150. gr.

3. málsl. 1. mgr. 7. gr. laganna fellur brott.

XXXVI. KAFLI

Breyting á lögum um björgunarsveitir og björgunarsveitarmenn, nr. 43/2003.

151. gr.

Orðin „sýslumenn sem lögreglustjórar“ í 2. málsl. 3. mgr. 2. gr. laganna falla brott.

XXXVII. KAFLI

Breyting á barnalögum, nr. 76/2003.

152. gr.

Orðin „þar sem móðir á lögheimili“ í 4. mgr. 7. gr. laganna falla brott.

153. gr.

Orðin „í því umdæmi þar sem barn býr“ í 2. mgr. 38. gr. laganna falla brott.

154. gr.

Orðin „í umdæmi þar sem aðför fer fram“ í 1. málsl. 3. mgr. 45. gr. laganna falla brott.

155. gr.

69. gr. laganna fellur brott, ásamt fyrirsögn.

156. gr.

Orðin „og 3. mgr.“ í 2. málsl. 1. mgr. 70. gr. laganna falla brott.

157. gr.

3. mgr. 71. gr. laganna fellur brott.

158. gr.

2. málsl. 1. mgr. 73. gr. laganna fellur brott.

159. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 76. gr. laganna:

a. Orðið „undirritaður“ í 1. málsl. 1. mgr. fellur brott.

b. Orðin „er úrskurðar í máli“ í h-lið 2. mgr. falla brott.

160. gr.

Í stað orðsins „sýslumanna“ í 79. gr. laganna kemur: sýslumanns.

XXXVIII. KAFLI

Breyting á lögum um erfðafjárskatt, nr. 14/2004.

161. gr.

Orðin „ekki eldri en fjögurra vikna gömul“ í 2. málsl. 2. mgr. b-liðar 3. mgr. 4. gr. laganna falla brott.

162. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 6. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „fylgja“ í 3. málsl. 1. mgr. kemur: liggja fyrir.
- b. Í stað orðanna „sýslumaðurinn á höfuðborgarsvæðinu“ í 4. mgr. kemur: sýslumaður.

163. gr.

Orðið „viðkomandi“ í 3. mgr. 10. gr. laganna fellur brott.

164. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 1. mgr. 12. gr. laganna kemur: sýslumanni.

165. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr. 14. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „hafa sýslumenn“ í 1. málsl. kemur: hefur sýslumaður.
- b. Orðin „í því umdæmi sem skatturinn er lagður á“ í 2. málsl. falla brott.

XXXIX. KAFLI

Breyting á lögum um Evrópufélög, nr. 26/2004.

166. gr.

Orðin „í því umdæmi þar sem skráð skrifstofa félagsins er“ í 2. málsl. 3. mgr. 13. gr. laganna falla brott.

XL. KAFLI

Breyting á jarðalögum, nr. 81/2004.

167. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 1. málsl. 2. mgr. 11. gr. laganna kemur: sýslumanni.

XLI. KAFLI

Breyting á lögum um happdrætti, nr. 38/2005.

168. gr.

2. málsl. 1. mgr. 2. gr. laganna fellur brott.

169. gr.

Í stað orðsins „sýslumenn“ í 1. og 2. málsl. 3. mgr. 3. gr. laganna kemur: sýslumaður.

XLII. KAFLI

Breyting á tollalögum, nr. 88/2005.

170. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 42. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „sýslumanna“ í 1. málsl. kemur: sýslumanns.
- b. Í stað orðsins „sýslumenn“ í 1. málsl. kemur: sýslumann.
- c. Í stað orðsins „sýslumenn“ í fyrirsögn greinarinnar kemur: *sýslumann*.

171. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 2. mgr. 126. gr. og 2. málsl. 1. mgr. 145. gr. f laganna kemur: sýslumanni.

XLIII. KAFLI

Breyting á lögum um öflun sönnunargagna vegna ætlaðra brota á hugverkaréttindum, nr. 53/2006.

172. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „Sýslumenn og löglærðir fulltrúar þeirra veita“ í 1. mgr. kemur: Sýslumaður veitir.
- b. 2. mgr. orðast svo:

Um hæfi sýslumanns til aðgerða samkvæmt lögum þessum fer skv. II. kafla stjórnsýslulaga, nr. 37/1993.

173. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 10. gr. laganna:

- a. Orðin „í því umdæmi þar sem sönnunargagna verður aflað“ í 1. mgr. falla brott.
- b. 2. mgr. fellur brott.

XLIV. KAFLI

Breyting á lögum um íslenska alþjóðlega skipaskrá, nr. 38/2007.

174. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 5. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „við embætti sýslumannsins í Reykjavík“ í 2. mgr. kemur: hjá sýslumanni.
- b. Í stað orðanna „sýslumanninum í Reykjavík“ í 4. mgr. kemur: sýslumanni.

175. gr.

Í stað orðanna „sýslumanninum í Reykjavík“ í 2. mgr. 7. gr. laganna kemur: sýslumanni.

XLV. KAFLI

Breyting á lögum um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald, nr. 85/2007.

176. gr.

3. mgr. 7. gr. laganna orðast svo:

Sýslumaður er leyfisveitandi samkvæmt lögum þessum.

177. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 9. gr. laganna:

- a. Orðin „í því umdæmi þar sem leyfisskyld starfsemi er fyrirhuguð“ í 1. málsl. falla brott.

- b. Í stað orðanna „þar sem heimahöfn skipsins er samkvæmt lögum um skráningu skipa“ í 2. málsl. kemur: ef heimahöfn skipsins er skráð á Íslandi samkvæmt skipalögum.

178. gr.

Á eftir orðinu „umdæmi“ í inngangsmálslið 4. mgr. 10. gr. laganna kemur: umsagnaraðila.

179. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- a. Orðin „í viðkomandi umdæmi“ í 1. málsl. 1. mgr. falla brott.
- b. 2. málsl. 6. mgr. fellur brott.

180. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 21. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „Sýslumenn skulu“ í 1. málsl. kemur: Sýslumaður skal.
- b. Í stað orðanna „Sýslumenn geta“ í 2. málsl. kemur: Sýslumaður getur.
- c. Í stað orðanna „skulu sýslumenn“ í 5. málsl. kemur: skal sýslumaður.

181. gr.

8. mgr. 22. gr. a laganna fellur brott.

XLVI. KAFLI

Breyting á lögum um almannatryggingar, nr. 100/2007.

182. gr.

Í stað orðsins „sýslumenn“ í 1. mgr. 51. gr. laganna kemur: sýslumaður.

XLVII. KAFLI

Breyting á lögum um meðferð sakamála, nr. 88/2008.

183. gr.

Í stað orðsins „sýslumenn“ í 2. málsl. 2. mgr. 4. gr. laganna kemur: sýslumann.

XLVIII. KAFLI

Breyting á lögum um tímabundna greiðsluáðlögun fasteignaveðkrafna á íbúðarhúsnæði, nr. 50/2009.

184. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. mgr. 4. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „sýslumenn“ í 1. málsl. kemur: sýslumaður.
- b. Orðin „einum eða fleiri“ í 2. málsl. falla brott.

185. gr.

Orðin „í umdæminu, þar sem fasteignin er“ í 3. málsl. 1. mgr. 12. gr. laganna falla brott.

XLIX. KAFLI

Breyting á lögum um skil menningarverðmæta til annarra landa, nr. 57/2011.

186. gr.

Í stað orðsins „sýslumanna“ í 3. málsl. 1. mgr. 8. gr. laganna kemur: sýslumanns.

L. KAFLI

**Breyting á lögum um þjónustuviðskipti á innri markaði
Evrópska efnahagssvæðisins, nr. 76/2011.**

187. gr.

Í stað orðsins „sýslumanna“ í 12. tölul. 2. mgr. 2. gr. laganna kemur: sýslumanns.

LI. KAFLI

Breyting á lögum um menningarminjar, nr. 80/2012.

188. gr.

Í stað orðsins „Þinglýsingarstjóri“ í 3. málsl. 4. mgr. 19. gr. laganna kemur: Sýslumaður.

189. gr.

54. gr. laganna fellur brott, ásamt fyrirsögn.

LII. KAFLI

Breyting á lögum um stimpilgjald, nr. 138/2013.

190. gr.

Við 6. gr. laganna bætist nýr stafliður, svohljóðandi: Skjöl sem gefin eru út samkvæmt lögum um menningarminjar.

191. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 7. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „Sýslumenn“ í 1. mgr. kemur: Sýslumaður.
- b. 5. mgr. fellur brott.

192. gr.

3. mgr. 9. gr. laganna fellur brott.

LIII. KAFLI

Breyting á lögum um sölu fasteigna og skipa, nr. 70/2015.

193. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 5. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „Hlutaðeigandi sýslumaður“ í 6. mgr. kemur: Sýslumaður.
- b. 7. mgr. orðast svo:
Sýslumaður skal halda skrá yfir þá sem hafa löggildingu fasteignasala.

LIV. KAFLI

Breyting á lögum um fullnustu refsinga, nr. 15/2016.

194. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr. 87. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „Sýslumenn“ í 1. málsl. kemur: Sýslumaður.
- b. 2. málsl. fellur brott.

LV. KAFLI

Breyting á lögum um húsnæðisbætur, nr. 75/2016.

195. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 1. málsl. 1. mgr. 15. gr. laganna kemur: sýslumanni.

LVI. KAFLI

Breyting á lögum um útlendinga, nr. 80/2016.

196. gr.

Í stað orðsins „sýslumenn“ í 2. mgr. 4. gr. laganna kemur: sýslumaður.

197. gr.

Í stað orðanna „embætti sýslumanns utan Reykjavíkur“ í 1. málsl. 60. gr. laganna kemur: starfsstöð sýslumanns utan höfuðborgarsvæðisins.

LVII. KAFLI

Breyting á lögum um Höfðaborgarsamninginn um alþjóðleg tryggingarréttindi í hreyfanlegum búnaði og bókun um búnað loftfara, nr. 74/2019.

198. gr.

Í stað orðanna „sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu“ í 3. málsl. 1. mgr. 7. gr. laganna kemur: sýslumanns.

199. gr.

Í stað orðanna „embættis sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu“ í 2. málsl. 10. gr. laganna kemur: sýslumanns.

LVIII. KAFLI

Breyting á lögum um vinnslu persónuupplýsinga í löggæslutilgangi, nr. 75/2019.

200. gr.

Í stað orðanna „sýslumaðurinn á Norðurlandi vestra“ í 2. málsl. 11. tölul. 2. gr. laganna kemur: sýslumaður.

LIX. KAFLI

Breyting á umferðarlögum, nr. 77/2019.

201. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 2. málsl. 1. mgr. 58. gr. laganna kemur: sýslumanni.

LX. KAFLI

Breyting á lögum um innheimtu opinberra skatta og gjalda, nr. 150/2019.

202. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. Orðin „hver í sínu umdæmi“ í 1. málsl. 1. mgr. falla brott.
- b. Orðin „í umdæmi sýslumannsins“ í 2. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðanna „sýslumenn í öðrum umdæmum“ í 2. mgr. kemur: sýslumaður utan þess.

203. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 4. mgr. 19. gr. laganna kemur: sýslumanni.

LXI. KAFLI

Breyting á skipalögum, nr. 66/2021.

204. gr.

Í stað orðanna „hlutaðeigandi þinglýsingarstjóra“ í 2. málsl. 4. mgr. 8. gr. laganna kemur: sýslumanni.

205. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 15. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þinglýsingarstjóra í því þinglýsingaumdæmi þar sem skip á eða átti heimilisfang, en þinglýsingarstjóri“ í 2. mgr. kemur: sýslumanns sem.
- b. 3. mgr. fellur brott.

206. gr.

Í stað orðsins „þinglýsingarstjórar“ í 2. mgr. 17. gr. laganna kemur: sýslumaður.

LXII. KAFLI

Breyting á kosningalögum, nr. 112/2021.

207. gr.

Í stað orðsins „Sýslumenn“ í 4. málsl. 1. mgr. 62. gr. laganna kemur: Sýslumaður.

208. gr.

Orðið „hlutaðeigandi“ í 1. mgr. 63. gr. laganna fellur brott.

209. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 68. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „í umdæmi hans sé unnt“ kemur: unnt sé.
- b. Orðin „á a.m.k. einum kjörstað“ falla brott.

210. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 69. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
Sýslumaður er kjörstjóri. Sýslumaður ákveður hverjir skulu vera kjörstjórar og ræður aðra trúnaðarmenn til starfa í umboði þeirra. Sýslumaður skal tilkynna landskjörstjórn hverju sinni hverjir eru kjörstjórar í umboði hans.
- b. 1. og 2. málsl. 1. tölul. 2. mgr. orðast svo: Á starfsstöðvum sýslumanns. Sýslumaður getur ákveðið að atkvæðagreiðsla fari fram á sérstökum kjörstað utan starfsstöðva hans.

211. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr. 76. gr. laganna:

- a. Orðin „í umdæmi“ í 1. málsl. falla brott.
- b. Orðin „innan umdæmis hans“ í 3. málsl. falla brott.

LXIII. KAFLI

Breyting á lögum um loftferðir, nr. 80/2022.

212. gr.

Orðin „í því umdæmi þar sem stöðvun fer eða mun fara fram“ í 1. málsl. 2. mgr. 198. gr. laganna falla brott.

LXIV. KAFLI

Breyting á lögum um nafnskirteini, nr. 55/2023.

213. gr.

Í stað orðsins „Sýslumenn“ í 3. mgr. 2. gr. laganna kemur: Sýslumaður.

LXV. KAFLI

Breyting á lögum um sértækan húsnæðisstuðning vegna náttúruhamfara í Grindavíkurbæ, nr. 94/2023.

214. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 1. mgr. 12. gr. laganna kemur: sýslumanni.

LXVI. KAFLI

Breyting á lögum um kaup á íbúðarhúsnæði í Grindavík, nr. 16/2024.

215. gr.

Í stað orðanna „þinglýsingarstjóra ásamt samritum“ í 5. mgr. 9. gr. laganna kemur: sýslumanni.

LXVII. KAFLI

Breyting á lögum um réttindavernd fatlaðs fólks, nr. 77/2026.

216. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „sýslumanna“ í inngangsmálslið 1. mgr. kemur: sýslumanns.
- b. 2. mgr. fellur brott.

217. gr.

Í stað orðsins „sýslumönnum“ í 29. gr. laganna kemur: sýslumanni.

218. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2027.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er samið í dómsmálaráðuneytinu og er lagt fram til að fylgja eftir lögum um sýslumann, nr. 9/2026, sem samþykkt voru á Alþingi 2. febrúar 2026. Með þeim lögum verða núverandi níu sýslumannsembætti sameinuð í eitt embætti sýslumanns frá og með 1. janúar 2027. Frá sama tíma verður landið eitt umdæmi sýslumanns og sýslumanni falin stjórn, rekstur og fagleg ábyrgð á framkvæmd verkefna embættisins um land allt. Í lögum um sýslumann er kveðið á um að sýslumaður fari með framkvæmdarvald og stjórnsýslu ríkisins eftir því sem lög, reglugerðir eða önnur stjórnvaldsfyrirmæli kveða á um. Jafnframt er með lögnum lögð áhersla á jafnt aðgengi að þjónustu hins opinbera óháð búsetu, aukið framboð stafrænnar þjónustu, framþróun embættisins og eflingu starfsemi á landsbyggðinni. Frumvarp þetta er lagt fram í þeim tilgangi að laga aðra löggjöf að þeim breytingum sem sameining sýslumannsembættanna hefur í för með sér. Með því eru lagðar til breytingar á ýmsum lögum sem fjalla um sýslumenn og verkefni þeirra og eru að meginstefnu lagðar til lágmarksbreytingar sem miða að því að tryggja að gildandi lög samræmist breyttri skipan sýslumannsembættanna. Með frumvarpinu er ekki verið að taka einstaka lagabálka og málsmeðferðarreglur á grundvelli þeirra til heildarendurskoðunar.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Með frumvarpinu er fylgt eftir þeirri stefnumótunarvinnu sem átt hefur sér stað undanfarin ár í málefnum sýslumanna. Í mars 2021 kom út skýrsla dómsmálaráðuneytisins, *Sýslumenn – framtíðarsýn; umbætur á þjónustu og rekstri*, þar sem sett er fram stefna um framtíðarsýn fyrir málefni sýslumanna. Í kjölfarið lagði þáverandi ráðherra skýrsluna fram á Alþingi (þskj. 1043, 609. mál á 151. löggjafarþingi 2020–2021). Í stefnunni felst að sýslumannsembættin veiti framúrskarandi þjónustu óháð búsetu og staðsetningu, hvar og hvenær sem er, eftir því sem hentar almenningi hverju sinni. Þar kemur m.a. fram að með því að auka vægi stafrænnar þjónustu megi að miklu leyti efla þjónustu embættanna. Þannig megi fækka óskilvirkum ferlum sem hafi að mörgu leyti einkennt málsmeðferð sýslumannsembætta hingað til, oft og tíðum með formlegum fyrirtökum á grundvelli framlagðra skjala. Þá geti skapast tækifæri til að gera þjónustuna í senn miðlæga og sérhæfða. Slíkt myndi leiða til hagræðingar hjá embættunum, skjótari afgreiðslu og þar með bættrar þjónustu við almenning. Þá segir í skýrslunni að mesti þunginn liggir í þeim hluta kjarnaverkefna sem krefjast aðkomu löglærðs fulltrúa eða sérfræðings og einkennast af skyldubundnu mati stjórnvalda og formlegum fyrirtökum. Við þær aðstæður séu tækifæri til framþróunar og innleiðingar stafrænnar málsmeðferðar minni, en þó ekki útilokuð.

Á grundvelli framangreindrar stefnu í málefnum sýslumanna var eins og fyrr greinir með lögum um sýslumann, nr. 9/2026, ákveðið að sameina öll níu sýslumannsembætti landsins í eitt embætti og gera landið að einu umdæmi. Við gildistöku laganna, 1. janúar 2027, mun nýtt embætti sýslumanns taka við hlutverki, verkefnum, réttindum og skyldum, eignum og skuldbindingum eldri embætta. Frá sama tíma falla lög um framkvæmdarvald og stjórnsýslu ríkisins í héraði, nr. 50/2014, úr gildi og þar með verða núverandi níu sýslumannsembætti lögð niður.

Ljóst er að samþykkt framangreindra laga kallar á breytingar á fjölmörgum lagabálkum, þótt breytingarnar sem lagðar eru til með frumvarpi þessu séu misumfangsmiklar. Þær veigamestu lúta að umdæmamörkum sýslumanna og tengingu þeirra við umdæmamörk héraðsdómstóla, sérverkefnum einstakra embætta og hæfisskilyrðum fyrir framkvæmd tiltekinna embættisverka. Víða í lögum eru ákvæði sem fjalla um verkefni sýslumanna og byggjast á því að sýslumannsembættin séu fleiri en eitt. Í mörgum lagabálkum eru ákvæði sem þjóna þeim tilgangi að ákveða hvaða sýslumannsembætti fari með úrlausn máls og á öðrum stöðum er kveðið á um heimild til handa ráðherra að fela einu sýslumannsembætti að fara með framkvæmd afmarkaðs verkefnis. Ljóst er að slík ákvæði fara bæði illa saman við þá breyttu skipan sem tekur gildi 1. janúar 2027 og verða að verulegu leyti marklaus þegar aðeins eitt embætti sýslumanns er á landsvísi. Af þeirri ástæðu er með frumvarpi þessu lagt til að gerðar verði breytingar á þeim ákvæðum laga sem byggjast á eldri umdæmaskipan þannig að þau verði löguð að hinu nýja skipulagi.

Önnur úrræði en lagasetning duga ekki til að laga gildandi löggjöf að fyrirhuguðum skipulagsbreytingum þar sem um er að ræða lögbundnar reglur sem krefjast breytinga með lögum. Ef ekkert væri aðhafst gæti það leitt til lagalegrar óvissu, flókinnar og óskýrrar stjórnsýslu, ósamræmis í framkvæmd og tafa á innleiðingu laga um sýslumann.

Markmið frumvarpsins er fyrst og fremst að tryggja heildstætt og samræmt lagaumhverfi fyrir hið sameinaða embætti sýslumanns. Frumvarpið tryggir jafnframt einfaldari og skýrari stjórnsýslu, stuðlar að samræmdri málsmeðferð og eyðir hindrunum fyrir innleiðingu rafrænnar og stafrænnar málsmeðferðar hjá sýslumanni. Frumvarpið tengist beint þeim markmiðum sem birtast í skýrslunni *Sýslumenn – framtíðarsýn; umbætur á þjónustu og rekstri*

(þskj. 1043, 609. mál á 151. löggjafarþingi 2020–2021) og þeim markmiðum sem lágu að baki lögum um sýslumann. Með þeim lögum var lögð áhersla á að bæta þjónustu við almenning, tryggja jafnt aðgengi að þjónustu embættisins óháð búsetu, auka framboð stafrænnar þjónustu, stuðla að skilvirkari rekstri og standa vörð um starfsemi sýslumanns á landsbyggðinni. Auk framangreinds eru lagðar til ýmsar efnislegar breytingar m.a. á þinglýsingalögum og lögum um kyrrsetningu, lögbann o.fl., sem þjóna þeim tilgangi að gera löggjöfina tæknilega hlutlausa um afhendingarmáta gagna, heimila notkun rafrænna staðfestinga auk þess að heimila notkun fjarfundabúnaðar, sem og birtingu tiltekinna gagna í stafrænu pósthólfi. Með breytingunum er verið að fylgja þeim breytingum sem gerðar voru á erfðalögum, lögum um aðför, lögum um skipti á dánarbúum o.fl., lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. og lögum um nauðungarsölu, sbr. frumvarp sem varð að lögum nr. 22/2026.

3. Meginefni frumvarpsins.

Með frumvarpi þessu eru lagðar til breytingar á fjölmörgum lagabálkum sem rétt þykir að laga að nýjum lögum um sýslumann, nr. 9/2026. Frumvarpið hefur að geyma tillögur að breytingum á alls 67 lagabálkum sem varða verkefni sýslumanns. Veigamestu breytingarnar lúta að umdæmamörkum sýslumanna og tengingu þeirra við umdæmamörk héraðsdómstóla, sérverkefnum einstakra embætta og hæfisskilyrðum fyrir framkvæmd tiltekinna embættisverka.

Hér á eftir verður vikið að helstu atriðum frumvarpsins en þeim er skipt í átta þætti.

3.1. Fjöldi embætta og umdæma.

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á ákvæðum ýmissa laga sem byggjast á því að sýslumenn séu fleiri en einn og embættin og umdæmin fleiri en eitt. Útfærslan er mismunandi en helst má nefna tilvísanir til sýslumanna, embætta og umdæma í fleirtölu og tilvísanir í umdæmamörk fyrir málsmeðferð og verkaskiptingu milli embætta. Nú fara sýslumenn með framkvæmdarvald og stjórnsýslu ríkisins í héraði, hver í sínu umdæmi, og landinu er skipt í níu umdæmi sýslumanna samkvæmt lögum um framkvæmdarvald og stjórnsýslu ríkisins í héraði, nr. 50/2014, og reglugerð um umdæmi sýslumanna, nr. 1151/2014. Í fjölmörgum öðrum lagabálkum er byggt á þessu fyrirkomulagi um staðbundin valdmörk sýslumanna, ýmist með beinum tilvísunum til embættanna í fleirtölu eða til ákveðins umdæmis og embættis.

Í fyrsta lagi er víða í lögum vísað til sýslumanna, embætta sýslumanna, umdæma sýslumanna o.s.frv. Orðalagið endurspeglar núverandi skipan mála sem fellur úr gildi 1. janúar 2027, sbr. lög um sýslumann, þ.e. að mörg hliðsett embætti séu starfandi og hvert þeirra fari með framkvæmd lögbundinna verkefna innan síns umdæmis. Þegar eitt embætti hefur tekið til starfa og landið er orðið að einu umdæmi þykir ljóst að orðalagið stangist á við nýja lögbundna skipan sýslumanns. Af þeirri ástæðu er lagt til að gerðar verði viðeigandi breytingar á lagaákvæðum þannig að vísað verði til sýslumanns í eintölu samhliða því að fella brott ákvæði um umdæmi í fleirtölu.

Í öðru lagi er lagt til að felld verði brott ákvæði sem gera ráð fyrir ákveðinni verkaskiptingu sýslumanna og framsendingu mála milli sýslumannsembætta. Slíkar reglur hafa sjálfstæða þýðingu þegar embættin eru fleiri en eitt og staðbundin valdmörk ráða því hvar leyst skuli úr málum. Þegar sýslumannsembættin verða sameinuð í eitt embætti er gert ráð fyrir að mál verði færð á milli starfsstöðva til meðferðar eftir því sem verður ákveðið fyrir innra skipulag og verkaskiptingu starfsfólks um land allt.

Í þriðja lagi eru með frumvarpinu lagðar til breytingar á lagabálkum sem miða að því að fella brott ákvæði um umdæmamörk sem ráðandi þátt við úrlausn máls. Þegar lög um sýslumann öðlast gildi verða ekki lengur takmarkanir á meðferð og úrlausn mála vegna lögbundinna umdæmamarka, enda verður landið allt eitt umdæmi. Er hér átt við ákvæði sem mæla m.a. fyrir um hvar beiðni skuli lögð fram og hvaða sýslumaður sé bær til að fara með úrlausn máls. Samkvæmt gildandi lögum kann t.d. lögheimili málsaðila, búseta barns, staðsetning eignar o.fl. að ráða því hvaða sýslumannsembætti skuli fara með málsmeðferðina. Ákvæði sem þessi verða marklaus eftir gildistöku laga um sýslumann og því er lagt til að þau verði felld brott. Þannig er miðað við að á hverri starfsstöð standi til boða að leggja fram gögn sem varða starfssvið sýslumanns samkvæmt lögum, reglugerðum og öðrum stjórnvaldsfyrirmælum. Sé nauðsynlegt að mæta á staðinn og notkun fjarfundarbúnaðar útilokuð miða lög um sýslumann við að skipulag þjónustunnar tryggi sem jafnast aðgengi að þjónustu embættisins. Að öðru leyti fer það eftir innra skipulagi embættisins hvernig móttaka, skráning og úrvinnsla málsins fer fram. Þá er lagt til að fella brott ákvæði sem annars vegar mæla fyrir um að ráðherra eða ráðuneyti ákvarði úrlausnarumdæmi þegar óvissa ríkir um hvaða sýslumaður skuli fara með mál og hins vegar lögbundnar reglur sem kveða á um að ákvæðið embætti skuli leysa úr málum vegna óvissu í þeim efnum.

Að lokum er í fjórða lagi lagt til að ákvæði sem veita ráðherra heimild til að fela tilteknum sýslumanni að annast verkefni á landsvísu verði felld brott. Eins og fyrirkomulagið er nú skiptast verkefni sýslumanna almennt í tvo flokka, annars vegar svokölluð kjarnaverkefni sem öll embættin sinna hvert í sínu umdæmi og hins vegar sérverkefni sem tilteknum sýslumanni hefur verið falið að sinna á landsvísu samkvæmt reglugerð. Í flestum tilfellum hefur heimild ráðherra verið nýtt og framkvæmd laga eða tiltekinna verkefna á grundvelli þeirra gert að sérverkefni ákveðins sýslumanns. Þegar eitt embætti tekur til starfa brestur grundvöllur slíkrar heimildar.

3.2. Tenging við héraðsdómstóla.

Viða í lögum er að finna ákvæði sem tengja umdæmamörk héraðsdómstóla við umdæmamörk sýslumanna. Í ljósi þess að landið verður eitt umdæmi sýslumanns 1. janúar 2027 eru lagðar til breytingar á þeim ákvæðum til að eyða öllum vafa um hvar reka megi mál fyrir héraðsdómi. Ljóst er að fækkun sýslumannsembætta hefur engin áhrif á varnarþing aðila og lögsagnarumdæmi dómstóla. Meðal þess sem lagt er til að ráði lögsagnarumdæmi er heimilisvarnarþing málsaðila og almennar reglur um meðferð einkamála. Breytingarnar hafa sérstaka þýðingu í þeim lagabálkum sem undanskildir eru gildissviði stjórnssýslulaga og varða lögbundin verkefni sýslumanns, þ.e. þinglýsingalög, lög um aðför, lög um kyrrsetningu, lögbann o.fl., lög um nauðungarsölu og lög um skipti á dánarbúum o.fl.

3.3. Hæfi sýslumanns til að fara með framkvæmd tiltekinna embættisverka.

Við gerð frumvarpsins þótti rétt að endurskoða nauðsyn á sérstökum hæfisreglum fyrir sýslumann og eftir atvikum löglærða fulltrúa hans, til viðbótar við ný hæfisskilyrði skv. 3. gr. laga um sýslumann, nr. 9/2026, og II. kafla stjórnssýslulaga, nr. 37/1993. Er í frumvarpinu lagt til að sérstökum hæfisreglum á grundvelli einstakra lagabálka verði almennt breytt á þann veg að II. kafli stjórnssýslulaga gildi. Með því er aðallega lagt til að vikið verði frá kröfum um að sýslumaður og eftir atvikum löglærður fulltrúi þurfi að uppfylla hæfisskilyrði dómara til að fara með einkamál í héraði. Á það sérstaklega við í þeim lögum sem undanskilin eru gildissviði stjórnssýslulaga. Bent er á að í tilviki þinglýsingalaga hafa stjórnssýslulögin gilt um hæfi sýslumanns frá gildistöku stjórnssýslulaga 1. janúar 1994. Breytingin sem hér er lögð til þykir

vera til einföldunar og samræmingar við önnur málefnasvið stjórnsýslunnar. Þá þykja ekki vera málefnaleg sjónarmið fyrir því að viðhalda sérreglum fyrir sýslumann og löglærða fulltrúa hans, enda gilda meginreglur stjórnsýsluréttar fyrir málsmeðferðina þótt tilteknir lagabálgar séu undanskildir gildissviði stjórnsýslulaga. Að auki þykir óbreytt ákvæði ósamrýmanleg nýjum hæfisskilyrðum sýslumanns þar sem lögfræðimenntun er ekki meðal hæfisskilyrða, sbr. 3. gr. laga um sýslumann.

Þá eru lagðar til breytingar á lagaákvæðum sem vísa til þess að sýslumaður og löglærðir fulltrúar hans megi einir annast framkvæmd lögbundinna verkefna, á þann veg að vísað verði eingöngu til þess að sýslumaður fari með framkvæmdina. Með þeirri breytingu sem hér er lögð til, þ.e. að kveða á um að sýslumaður fari með framkvæmd laga, er átt við að embætti sýslumanns fari með framkvæmdina en ekki embættismaðurinn eða einstaka starfsstéttir. Eðli máls samkvæmt mun breytingin hafa í för með sér að allt starfsfólk sýslumanns ásamt honum sjálfum geti séð um framkvæmdina. Þykir breytingin rökrétt í ljósi stærðar nýs embættis sem tekur til starfa 1. janúar 2027 og þeirrar staðreyndar að sýslumaður muni almennt ekki sjálfur koma að framkvæmd embættisverka. Rétt þykir að eftirláta sýslumanni að meta þær kröfur sem gerðar eru til starfans hverju sinni, svo sem hvort lögfræðimenntun eða önnur menntun sé nauðsynleg til að tryggja rétta og vandaða meðferð við úrlausn máls. Er hér áréttað að með orðalagsbreytingunni er ekki endilega gert ráð fyrir að framkvæmd þeirra verkefna sem sýslumenn og fulltrúar þeirra hafa með höndum verði breytt frá því sem er nú við lýði. Er því gert ráð fyrir að löglærðir fulltrúar muni áfram gegna lykilhlutverki við framkvæmd verkefna sem krefjast lögfræðimenntunar, sem er jafnframt í samræmi við 2. mgr. 3. gr. laga um sýslumann, þar sem sérstaklega er fjallað um hæfi þeirra.

3.4. Lögbundnir starfstitlar við framkvæmd verkefna.

Í einstaka lagabálgum hefur tíðkast að sýslumenn beri að auki sérstaka starfstitla vegna framkvæmdar lögbundinna verkefna. Hugtökin þykja að vissu leyti úrelt, ógagnsæ og villandi fyrir almenning og því er lagt til að þeim verði almennt skipt út fyrir sýslumann. Eins og áður hefur komið fram tekur orðið „sýslumaður“ til embættisins en ekki embættismannsins og því fellur starfsfólkið og sýslumaðurinn sjálfur þar undir. Dæmi um lögbundna starfstitla er „könnunarmaður“ á grundvelli hjúskaparlaga, „yfirlögráðandi“ á grundvelli lögræðislaga og „þinglýsingarstjóri“ á grundvelli þinglýsingalaga. Ljóst er að umrædd verkefni eru að jafnaði í höndum löglærðra fulltrúa og í nútímastjórnsýslu þykja engin sérstök rök styðja að aukreitis verði lögbundnir starfstitlar bundnir framkvæmd einstakra embættisverka.

Rétt er að geta þess að ekki er lagt til að fella brott lögbundna starfstitilinn „lögbókandi (notarius publicus)“ við framkvæmd sýslumanns og annarra á grundvelli laga um lögbókandagerðir. Ástæða þess er sú að lögbókandi (notarius publicus) er ekki aðeins innra embættisheiti sýslumanns við tiltekna framkvæmd í íslenskri stjórnsýslu heldur hefur hugtakið sjálfstæða réttarlega og sögulega merkingu. Lögbókandagerð telst opinber staðfesting á því sem efni hennar kveður á um og getur haft þýðingu bæði innan lands og erlendis.

3.5. Umboðsmenn.

Í einstaka lagabálgum er gert ráð fyrir að sýslumaður geti falið sérstökum umboðsmanni verkefni í málsmeðferðinni, sbr. t.d. í lögum um skipti á dánarbúum o.fl. og lögum um nauðungarsölu. Með frumvarpinu er lagt til að slík ákvæði verði felld brott þar sem þeim hefur ekki verið beitt í lengri tíma. Auk þess samræmast ákvæðin illa hinu nýja skipulagi embættisins og hafa ekki lengur raunhæfa þýðingu þar sem starfsfólk sýslumanns verður staðsett um land allt. Slík ákvæði eiga rætur að rekja til eldri staðbundinnar framkvæmdar og

þess að sýslumaður þurfti í ákveðnum tilvikum að hafa umboðsmenn í öðrum héruðum til að annast afmörkuð verk. Þetta fyrirkomulag átti rétt á sér hér áður fyrir þegar byggð var dreifðari um landið og samgöngur voru verri. Með einu embætti, fjölda starfsstöðva víðs vegar um landið, bættum samgöngum og byggðaþróun undanfarna áratugi, sem og innleiðingu rafrænnar og stafrænnar málsmeðferðar undanfarin ár þykja ákvæði um sérstaka umboðsmenn ekki þjóna neinum tilgangi lengur.

Þrátt fyrir framangreint eru með frumvarpi þessu ekki lagðar til breytingar á lögum um hreppstjóra. Á grundvelli þeirra laga eru hreppstjórar umboðsmenn sýslumanns, hver í sínum hreppi. Ekki þótti nauðsynlegt með hliðsjón af markmiðum þessa frumvarps að taka löggjöfina sem vísar til hlutverks hreppstjóra til endurskoðunar að svo stöddu.

3.6. Gjaldtökuheimildir.

Við vinnslu frumvarpsins voru tekin til skoðunar lagaákvæði um gjaldtöku og undanþágur frá gjaldtöku vegna þjónustu sýslumanns. Markmið breytinganna er að einfalda og samræma framsetningu gjaldtökuheimilda sýslumanns og undanþága frá gjaldtöku. Þróun síðustu ára hefur verið að samræma gjaldtökuheimildir sýslumannsembætta og halda þeim til haga á einum stað, þ.e. í lögum um aukatekjur ríkissjóðs, frekar en að hafa jafnframt einstaka ákvæði í öðrum lagabálkum. Breytingatillögurnar eru fjórþættar. Þar sem þær falla ekki beint undir meginmarkmið frumvarpsins, sbr. umfjöllun í 2. kafla, þykir rétt að gera nánari grein fyrir þeim hér.

Í fyrsta lagi eru lagðar til breytingar á 2. mgr. 8. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs, nr. 88/1991, sbr. 91. gr. frumvarpsins. Eru lagðar til breytingar á framsetningu ákvæðisins með því að telja upp í tölulíðum allar undanþágur frá gjaldi fyrir þinglýsingu frekar en í efnismálgrein. Að auki er lagt til að flytja fjögur ákvæði sem mæla fyrir um sömu undanþágur úr þinglýsingalögum, lögræðislögum og lögum um menningarminjar, sbr. 2. gr., 118. gr., 123. gr. og 189. gr. frumvarpsins. Með því verður á einum stað fjallað um allar undanþágur frá gjaldi fyrir þinglýsingu. Þá eru lagðar til orðalagsbreytingar með því að fella brott einstaka tilvísanir í aðra lagabálka til að gæta innbyrðis samræmis tölulíðanna.

Lagt er til að í 1. tölul. verði mælt fyrir um úrskurð um sviptingu sjálfræðis, fjárræðis eða hvors tveggja, úrskurð um brott nám lögræðissviptingar og skipunarbréf ráðsmanns. Er hér verið að vísa til skjala sem gefin eru út á grundvelli lögræðislaga, nr. 71/1997, og þarfnast þinglýsingar.

Í 2. tölul. verði mælt fyrir um skilmálabreytingu á verðtryggðum fasteignaveðlánum vegna greiðslujöfnunar samkvæmt lögum um greiðslujöfnun fasteignaveðlana til einstaklinga, nr. 63/1985.

Í 3. tölul. verði mælt fyrir um yfirlýsingu sem felst í fyrirsvari jarða í sameign á grundvelli 7. gr. a jarðalaga, nr. 81/2004. Er í ákvæði jarðalaga vísað til þess að tilkynningu sameigenda um fyrirsvarsmann jarðar skuli þinglýst sem og tilnefningu sýslumanns um fyrirsvarsmann, svo og breytingu á fyrirsvarsmönnum.

Í 4. tölul. verði mælt fyrir um eignarheimildir í tengslum við andlát sem viðkemur hluta dánarbúsmála hjá sýslumanni, þ.e. búsetuleyfi og erfðaskiptayfirlýsingu. Sýslumaður gefur út leyfi til setu í óskiptu búi (búsetuleyfi) á grundvelli erfðalaga, nr. 8/1962. Þá er erfðaskiptayfirlýsing gefin út á grundvelli laga um skipti á dánarbúum o.fl., nr. 20/1991.

Í 5. tölul. verði mælt fyrir um fjárnám, kyrrsetningu og löggeymslu sem eru fullnustugerðir sem sýslumaður annast, annars vegar á grundvelli laga um aðför, nr. 90/1989, og hins vegar laga um kyrrsetningu, lögbann o.fl., nr. 31/1990.

Í 6. tölul. verði mælt fyrir um skjöl sem staðfesta að eign hafi verið seld nauðungarsölu (nauðungarsöluþýðing), staðfesta upphaf gjaldþrotaskipta (gjaldþrotaskurður) og opinberra skipta (úrskurður um opinber skipti). Í 1. málsl. 3. mgr. 25. gr. þinglýsingalaga, nr. 39/1978, er kveðið á um skyldu sýslumanns til að gera ráðstafanir í fasteignabók sé eign seld nauðungarsölu og er nauðungarsöluþýðing þinglýst í því skyni. Þá er í 2. málsl. ákvæðisins lögð hliðstæð skylda á skiptastjóra við upphaf gjaldþrotaskipta og opinberra skipta.

Í 7. tölul. verði mælt fyrir um skjöl sem fela í sér kvaðir vegna friðlýsingar menningarminja og minningarmarka á grundvelli laga um menningarminjar, nr. 80/2012. Á grundvelli þeirra laga gefur Minjastofnun Íslands út slík skjöl.

Í öðru lagi er lagt til með sömu rökum og að framan greinir að ákvæði um undanþágu frá stimpilgjaldi vegna skjala sem gefin eru út vegna framkvæmdar á lögum um menningarminjar, nr. 80/2012 verði felld inn í 6. gr. laga um stimpilgjald, nr. 138/2013, sbr. 190. gr. frumvarpsins.

Í þriðja lagi er lagt til að til viðbótar við gjöld fyrir skráningu kaupmála skv. 12. tölul. 13. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs, nr. 88/1991 komi „breyting og afturköllun“, sbr. 92. gr. frumvarpsins. Með því er verið að eyða öllum vafa um að innheimta eigi gjöld í öllum framangreindum tilvikum, enda séu formskilyrði við skráningu í grunninn þau sömu.

Í fjórða lagi er lagt til að fella brott 4. mgr. 12. gr. laga um handiðnað, sem vísar til þess að greiða skuli gjald samkvæmt lögum um aukatekjur ríkissjóðs fyrir meistarábréf og sveinsbréf, sbr. 46. gr. frumvarpsins. Gjaldtaka vegna slíkra bréfa er þegar leidd af lögum um aukatekjur ríkissjóðs og því ekki talin þörf á sérstakri tilvísun í sérköllum.

3.7. Tæknilega hlutlaust orðalag.

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar sem miða að því að gera málsmeðferð í ríkari mæli tæknilega hlutlaus um þau efni og þá tækni sem nýtt er hverju sinni. Með því skapast betri forsendur til að nýta stafræna og rafræna tækni í auknum mæli við málsmeðferð. Við gerð frumvarpsins hefur að þessu leyti verið höfð hliðsjón af frumvarpi dómsmálaráðherra sem lagt var fram á 157. löggjafarþingi 2025-2026 (231. mál) og varð að lögum um stafræna og rafræna málsmeðferð hjá sýslumönnum og dómstólum, nr. 22/2026. Til samræmis er að meginstefnu horfið frá því að eintakafjöldi gagna og undirritun með eigin hendi séu áskilin lögum samkvæmt. Með eintakafjölda er átt við að lagaákvæði áskilja t.d. „afrit“, „endurrit“, „ljósrit“ o.s.frv. Í þeim efnum þykir orðið „eintak“ í flestum tilvikum vera samheiti orða sem í gildandi löggjöf vísa til pappírs án þess að frumrit, eftir atvikum á pappír eða stafrænu formi, sé látið af hendi, en einnig þykir mega nota orðið „eintak“ yfir þá aðstöðu að gagna sé miðlað til viðtakanda um stafrænt viðmót, en samtímis varðveitt hjá þeim sem veitir þann aðgang. Í þeim tilvikum þar sem ekki er talin þörf á eða rétt að nota orðið eintak, sbr. framkvæmd þinglýsinga, eru ekki lagðar til breytingar í þá veru. Þá er lagt til að fest verði ákvæði í lög um kyrrsetningu, lögbann o.fl. sem taki af öll tvímæli um að stafræn og rafræn málsmeðferð samkvæmt lögum sé jafngild því að hún fari fram á pappír, til samræmis við ákvæði sem þegar hafa verið lögfest í erfðalögum, lögum um aðför, lögum um skipti á dánarbúum, lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. og lögum um nauðungarsölu, sbr. lög um breytingu á ýmsum lögum vegna stafrænnar og rafrænnar málsmeðferðar hjá sýslumönnum og dómstólum, nr. 22/2026.

Auk framangreinds eru lagðar til nokkrar smávægilegar orðalagsbreytingar á einstaka ákvæðum annarra laga sem þykja betur lýsa tæknilega hlutlausri málsmeðferð og er þannig ætlað að styðja við innleiðingu stafrænnar og rafrænnar málsmeðferðar.

Þar sem breytingar á framangreindum lagabálkum auk breytinga á barnalögum víkja að vissu leyti frá markmiðum þessa frumvarps, sbr. umfjöllun í 2. kafla, er tilefni til að gera nánari grein fyrir þeim breytingum hér á eftir.

3.7.1. Þinglýsingalög.

Í 15.–44. gr. frumvarpsins eru lagðar til margþættar breytingar á þinglýsingalögum, nr. 39/1978, sem styðja stafræna þróun og rafrænar þinglýsingar. Breytingarnar miða að því að gera málsmeðferðina í ríkari mæli hlutlausa um þau efni og þá tækni sem nýtt er hverju sinni við framkvæmd þinglýsinga. Í ljósi þess að málsmeðferðarreglur og venjur í framkvæmd eru rótgrónar og miðast við að gögn séu afhent og varðveitt hjá sýslumanni á ákveðnu pappírsformi, þ.e. löggiltum skjalapappír, þykir þörf á að fjalla sérstaklega um þær breytingar.

Lagt er til að fella brott ákvæði um fjölda eintaka skjala, tvírit, endurrit, samrit og verður því aðeins gert ráð fyrir framlagningu frumrits við þinglýsingu. Þannig er í 20. gr. frumvarpsins lagt til að áskilnaður um tiltekið pappírsform og eintakafjölda gagna verði felldur brott og að einungis verði krafist afhendingar á eintaki skjals í frumriti. Er í ákvæðinu jafnframt lagt til að fella brott áskilnað um að það eintak sem þinglýsingarstjóra er ætlað til varðveislu sé ritað á löggiltan skjalapappír. Gildandi þinglýsingalög leystu af hólmi lög um þinglýsingu skjala og aflýsingu, nr. 30/1928, þar sem fyrst var kveðið á um slíkan pappír. Á þeim tíma þótti mikilvægt að pappírinn væri góður ef veðmalabækur ættu að þjóna tilgangi sínum og geymast lengi. Þar sem framkvæmdin hefur breyst og gögnin eru varðveitt á rafrænu formi, þykja framangreind rök ekki eiga lengur við. Þess má geta að breytingin sem nú lögð er til á þinglýsingalögum er í samræmi við þá þróun sem þegar hefur orðið í réttarfarslöggjöf þar sem felld var brott krafa um löggiltan skjalapappír í 2. mgr. 80. gr. laga um meðferð einkamála, nr. 91/1991, með lögum nr. 53/2024.

Jafnframt eru lagðar til breytingar á 10. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978, sbr. 25. gr. frumvarpsins, þar sem horfið er frá ítarlegum sérreglum um vistun og varðveislu þinglýstra skjala hjá embætti sýslumanns. Lagt er til að ákvæðin verði felld brott og í staðinn kveðið á um að þau eintök þinglýstra skjala sem sýslumaður heldur eftir skuli geymd í samræmi við gildandi reglur og lög um skjalavörslu opinberra aðila. Í framkvæmd þarf að tryggja að þinglýsingakerfið og meðferð mála sé skipulagt með þeim hætti að skráning réttinda í þinglýsingabók sé á hverjum tíma örugg, rekjanleg og samræmd þvert yfir landið. Þykir breytingin tryggja að þinglýsingar fari fram með samræmdum hætti um land allt innan sameinaðs embættis sýslumanns og að löggjöfin hamli ekki áframhaldandi þróun rafrænna þinglýsinga. Breytingarnar sem hér eru lagðar til endurspegla þá framþróun sem átt hefur sér stað undanfarin ár í íslenskri stjórnarsýslu. Ljóst er að sérákvæði í lögum um vörslu tiltekinna gagna er ekki lengur forsenda réttaröryggis, enda er hægt að tryggja varðveislu og rekjanleika gagna með öðrum hætti eftir almennum reglum. Til samræmis er lögð til breyting á 5. gr. og h-lið 2. mgr. 6. gr. þinglýsingalaga, sbr. 20. og 21. gr. frumvarpsins.

Að auki er lagt til að heimilt verði að birta tilkynningar sýslumanns í stafrænu pósthólfi í miðlægri þjónustugátt stjórnvalda, sbr. 22. gr. og 33. gr. frumvarpsins. Í ljósi þess að mikil eftirspurn er hjá almenningi eftir stafrænum lausnum og þær þykja ótvírætt leiða til bættrar þjónustu og hagræðingar í ríkisrekstri, þykir mikilvægt að gera viðhlítandi breytingar á lögnum til samræmis við áherslur í stefnu stjórnvalda um stafræna þjónustu hins opinbera (Stafrænt Ísland) frá 2021.

3.7.2. Lög um kyrrsetningu, lögbann o.fl.

Í fyrsta lagi er lagt til að fjórar nýjar málsgreinar bætist við 1. gr. laga um kyrrsetningu, lögbann o.fl., nr. 31/1990, sbr. 60. gr. frumvarpsins, sem leggi stafræna og rafræna málsmeðferð samkvæmt lögunum að jöfnu við málsmeðferð sem miðast við pappír. Ákvæðin eru sambærileg þeim sem þegar hafa verið lögfest í erfðalögum, lögum um aðför, lögum um skipti á dánarbúum o.fl., lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. og lögum um nauðungarsölu, sbr. lög um breytingu á ýmsum lögum vegna stafrænnar og rafrænnar málsmeðferðar hjá sýslumönnum og dómstólum, nr. 22/2026. Verði breytingarnar að lögum verður almennt jafngilt að beiðni um kyrrsetningu, löggeymslu eða lögbann, tilkynningar og önnur gögn berist á milli þeirra sem aðkomu eiga að málum sem rekin eru samkvæmt lögunum á hvern þann máta sem ákvæðið heimilar. Þá er lagt til að rafræn staðfesting verði lögð að jöfnu við undirritun með eigin hendi. Þar sem ákvæðið gerir ráð fyrir að fleiri en ein tæknilausn komi til greina fyrir staðfestingu, miðlun og frágang gagna, til viðbótar hefðbundinni málsmeðferð á pappír, og fyrirséð er að ein tæknilausn henti ekki öllum einstaklingum jafn vel, er lögð áhersla á að sýslumaður leiðbeini málsaðilum eftir því sem tilefni er til. Þar sem um er að ræða heimildarákvæði þykir rétt að áréttu að heimildum verði beitt í samræmi við ákvæði viðeigandi laga og reglna, þar á meðal um miðlun og vistun persónuupplýsinga. Bent er á að ákvæðið leysir ekki sýslumann undan þeirri skyldu að meta áhrif á persónuvernd og rafræna vöktun í skilningi laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga þannig að vinnslan fari fram í málefnalegum tilgangi og að uppfylltum skilyrðum þeirra laga.

Í öðru lagi er lagt til að í 2. mgr. 1. gr. laganna verði kveðið á um að heimilt sé að miðla á rafrænu eða stafrænu formi beiðni um kyrrsetningu, löggeymslu eða lögbann, tilkynningu eða öðru gagni sem á grundvelli laganna sé afhent eða sent á milli þeirra sem aðkomu eigi að máli, enda leiki ekki vafi á uppruna þess eða frá hverjum það stafi. Megintilgangur þessarar heimildar er að kveða á um það í lögunum að rafræn og stafræn gögn og tilkynningar séu jafngildar þeim sem berast á milli hlutaðeigandi á pappír, án þess þó að leggja bann við notkun pappírs. Ætlunin er ekki að mæla fyrir um breytingu á réttarfari sem slíku heldur að heimila annan afhendingarmáta og form hvers kyns gagna og tilkynninga við málsmeðferð samkvæmt lögunum en á pappír. Þannig er lagður grunnur að því að unnt verði að nýta þær tæknilausnir sem nú er völ á í ríkari mæli við meðferð mála samkvæmt lögunum, hvort heldur er við meðferð mála hjá sýslumanni eða dómstólum. Með þeim sem aðkomu eiga að máli á grundvelli laganna er til að mynda átt við sýslumann og starfsfólk hans, lögmenn, dómara og starfsfólk dómstóla, málsaðila, vitni eða hvern þann annan sem málsmeðferð laganna tekur til hverju sinni. Þá skal einnig einu gilda við beitingu heimildarinnar hvort um sé að ræða skriflegt, áritað, staðfest, vottað eða undirritað gagn eða tilkynningu, og jafnframt hvort tilkynningu eða gagni sé beint að viðtakanda í frumriti, afriti, eftirriti eða endurriti eða annars konar riti. Í öllum tilvikum sé staf- og rafrænt form jafngilt pappír, enda leiki ekki vafi á uppruna tilkynningar eða gagns eða frá hverjum það stafi. Hér verður þó eftir sem áður að gera þá kröfu að sýslumaður geti ákveðið að frumrit gagna verði lögð fram við meðferð máls. Með hliðsjón af markmiðum rafrænnar og stafrænnar málsmeðferðar, er gert ráð fyrir að sýslumaður krefjist aðeins frumrits gagna í undantekningartilvikum þegar slíkt er metið nauðsynlegt, svo sem vegna sönnunar á þeim réttindum sem málið varðar.

Í þriðja lagi er lagt til að í 3. mgr. 1. gr. laganna verði kveðið á um að þegar lögin eða venja áskilji áritun, undirritun, staðfestingu eða vottun sé heimilt að fullnægja þeim áskilnaði með rafrænni staðfestingu. Hér er ekki ætlunin að binda tiltekna aðferð við rafræna staðfestingu í lög heldur er miðað að því að draga úr óþarfa undirritunum og áritunum með eigin hendi, hverju nafni sem þær nefnast, þegar unnt er að staðfesta með rafrænni auðkenningu, öruggri

innskráningu á vef eða öðrum viðurkenndum tæknilausnum frá hverjum tilkynning eða gagn stafar. Til samræmis við fyrirætlan um jafngilda málsmeðferð er vert að árétta að um heimild til rafrænna staðfestinga er að ræða og því verður eftir sem áður unnt að staðfesta ýmis gögn með því að undirrita þau með eigin hendi. Hvað varðar rafræna staðfestingu kann til að mynda í sumum tilvikum að vera nægjanlegt að mynd af undirritun með eigin hendi sé notuð til staðfestingar á skjali eða tilkynning eða eintak gagns sé sent úr tölvupóstfangi sem þekkt er eða staðfest á öðrum vettvangi að sendandinn notar. Í öðrum tilvikum kann þó að þurfa að gera ríkari kröfur til rafrænna staðfestinga, svo sem eftir mikilvægi og réttaráhrifum sem við þær eru bundnar.

Í fjórða lagi er lagt til að í nýrri 4. mgr. 1. gr. laganna verði kveðið á um að beiðni um kyrrsetningu, löggeymslu eða lögbann, tilkynning eða annað gagn sem miðlað er með rafrænum eða stafrænum hætti á grundvelli ákvæðisins teljist að meginstefnu komið til viðtakanda þegar það er aðgengilegt þannig að unnt sé að kynna sér efni þess. Um undantekningar frá reglunni fer samkvæmt lögum um aðför, nr. 90/1989, sbr. 4. mgr. 8. gr. laganna.

Í fimmta lagi er í nýrri 5. mgr. 1. gr. laganna lagt til að kveðið verði á um að ráðherra mæli nánar fyrir um framkvæmd ákvæðisins um meðferð mála hjá sýslumanni með reglugerð. Með því er ætlunin að útfæra nánar hvaða kröfur verði gerðar til rafrænnar staðfestingar. Horft er til þess að unnt verði að gera ólíkar kröfur eftir þörfum og aðstæðum hverju sinni og haft í huga að í sumum tilvikum geti til að mynda fullgild rafræn auðkenning verið óþörf eða jafnvel of kostnaðarsöm, en í öðrum tilvikum geti slík auðkenning verið talin nauðsynleg. Að því er varðar form, frágang og afhendingarmáta gagna er stefnt að samræmi innan embættis sýslumanns við meðferð beiðna um kyrrsetningu, löggeymslu eða lögbann og annarra tengdra gagna. Gert er ráð fyrir að ráðherra lýsi nánar þeim hugbúnaðarlausnum sem notaðar verða við til að tryggja örugga leið fyrir afhendingu gagna til sýslumanns, svo sem vefviðmótum eða öðrum sérstökum hugbúnaðarlausnum. Með því er ætlunin að stuðla að einfaldari stjórnsýslu, samræmdu verklagi innan embættisins og tryggja að innsend gögn berist skilvirkt á réttan stað í gegnum þær tæknilausnir sem innleiddar hafa verið fyrir málsmeðferðina. Þar sem þarfir almennings eru mismunandi og ein tæknilausn hentar ekki endilega öllum samfélagshópum er gert ráð fyrir að með reglugerð verði einnig kveðið á um aðrar tæknilausnir eða leiðir fyrir afhendingu gagna til að tryggja að sem flestir geti nýtt sér stafræna og rafræna málsmeðferð sýslumanns.

3.7.3. Barnalög.

Rétt þykir að fjalla hér sérstaklega um þær breytingar sem lagðar eru til á 76. gr. barnalaga, nr. 76/2003, sbr. 159. gr. frumvarpsins, en þar er lagt til að fella brott áskilnað um að úrskurður skuli vera undirritaður. Verði breytingin að lögum leiðir hún til þess að sýslumaður geti útfært nánar hvernig úrskurðurinn verður staðfestur, allt eftir tilefni og nauðsyn hverju sinni, frekar en að halda sig við rafræna undirskrift í samræmi við áskilnað 1. mgr. 38. gr. stjórnsýslulaga, nr. 37/1993. Þykir breytingin jafnframt betur samræmast sjónarmiðum um tæknilega hlutlaust orðalag og málsmeðferð. Verði breytingin að lögum mun sýslumaður geta ákveðið hvaða tækni skuli beita hverju sinni við frágang úrskurðar.

3.8. Aðrar orðalags- og samræmingarbreytingar.

Loks eru lagðar til ýmsar smávægilegar orðalagsbreytingar á lagaákvæðum, einkum þar sem breytt orðalag þykir skýrara og núgildandi orðalag úrelt. Þá þótti sérstakt tilefni til að fella brott eldri embættisheiti sem láðst hafði að breyta þegar sýslumannsembættum var fækkað úr

24 í níu við gildistöku laga um framkvæmdarvald og stjórnsýslu ríkisins í héraði, nr. 50/2014. Auk þess er lagt til að einstaka ákvæði verði felld brott sem enga þýðingu hafa í dag og endurspeglar því ekki raunverulega framkvæmd. Er hér gerð grein fyrir þeim breytingum sem þykja kalla á sérstakar skýringar, umfram það sem nánar er lýst í almennri umfjöllun frumvarpsins.

3.8.1. Þinglýsingalög, nr. 39/1978 o.fl.

Í 36. gr. frumvarpsins er lagt til að 42. gr. þinglýsingalaga, nr. 39/1978, falli brott þar sem ákvæðið þjónar ekki lengur tilgangi og enn síður eftir að lög um sýslumann hafa tekið gildi. Rétt er að geta þess að nafnabreytingar á skipum sem falla undir V. kafla laganna fara ekki lengur fram hjá embætti sýslumanns og því er tímabært að fella ákvæðið brott.

Þá er lagt til að gera orðalagsbreytingar á a-lið 49. gr. þinglýsingalaga, nr. 39/1978, sbr. b-lið 41. gr. frumvarpsins. Markmið breytinganna er að skerpa á orðalagi ákvæðisins með því að fella brott tilvísun til þinglýsingarvottorðs og málalengingar um hvað veðbókarvottorð sé. Með breytingunum mun veðbókarvottorð sýslumanns standa eitt eftir í lögum, til samræmis við gildandi framkvæmd, en veðbókarvottorð er formlegt skjal sem sýslumaður gefur út um tiltekna eign, unnið með vélrænni uppflettingu úr þinglýsingabók embættisins. Vottorðið veitir yfirlit yfir þinglýsta eigendur eignar og önnur þinglýst réttindi, svo sem kvaðir hvers konar og óbein eignarréttindi eins og forkaupsrétt og veðréttindi. Þótti mikilvægt við yfirferð laganna að leggja til þessa breytingu til að árétta að útgáfu sérstakra þinglýsingarvottorða hefur verið hætt og því er veðbókarvottorð eina formlega vottorðið sem gefið er út um réttindi yfir tiltekinni eign. Sömu sjónarmið eiga við um þá breytingu sem lögð er til á 16. gr. laga um vexti og verðtryggingu, nr. 38/2001, sbr. 149. gr. frumvarpsins. Er þar lagt til að orðunum „vottorðum þinglýsingarstjóra“ verði skipt út fyrir „veðbókarvottorðum sýslumanns“. Tilfni breytingarinnar er að láta ákvæðið endurspeglar betur raunverulega framkvæmd sýslumanns ásamt því að árétta hvaða vottorð um ræðir þegar vísað er til vottorða sýslumanns.

3.8.2. Hjúskaparlög, nr. 31/1993.

Lagt er til að fella brott ákvæði um allsherjarskrá kaupmála, þar sem skráin verður óþörf þegar á landinu öllu verður aðeins ein kaupmálabók, sbr. 110. gr. frumvarpsins.

3.8.3. Lögræðislög, nr. 71/1997

Lagðar eru til breytingar á 3. mgr. 14. gr. lögræðislaga, nr. 71/1997, sbr. 118. gr. frumvarpsins, sem þjóna þeim tilgangi að tryggja að sýslumaður hafi allar nauðsynlegar upplýsingar til að geta brugðist við sviptingum í samræmi við kröfur laganna. Þar sem í 118. gr. frumvarpsins er lagt til að 2. og 3. málsl. 3. mgr. falli brott, þarf að tryggja að aðrar upplýsingar séu jafnframt sendar sýslumanni vegna málsmeðferðar sem tekur við í kjölfar málsmeðferðar dómstóla.

Þá er lagt til að ákvæði sem kveða á um hlutverk Þjóðskrár Íslands við að halda skrá um lögræðissvipta menn, ráðsmenn og skjólstaðinga þeirra og skipaða lögráðamenn, sbr. 6. mgr. 14. gr., 3. mgr. 40. gr. og 2. mgr. 57. gr., verði felld brott, sbr. e-lið 118. gr., e-lið 123. gr. c-lið 130. gr. frumvarpsins. Er þetta lagt til af þeirri ástæðu að ákvæðin eru úrelt þar sem sýslumaður heldur nú þegar umræddar skrár á grundvelli 3. mgr. 82. gr. laganna.

Að auki er lagt til að lagaákvæði sem mæla fyrir um tilkynningar og staðfestingar til ráðuneytisins um úrskurði, skipanir og lausnir skv. 4. mgr. 16. gr., 1. mgr. 40. gr., 1. mgr. 49. gr. og 1. mgr. 57. gr. laganna verði felld brott, sbr. a-lið 119. gr., b-lið 123. gr., a-lið 128. gr. og b-lið 130. gr. frumvarpsins. Ástæðan er sú að ákvæðin þjóna ekki lengur tilgangi sínum þar

sem miðlæg skrá sem sýslumaður heldur á grundvelli 3. mgr. 82. gr. laganna hefur komið í staðinn fyrir utanumhald ráðuneytisins.

Loks eru lagðar til smávægilegar orðalagsbreytingar, má þar einkum nefna 2. málsl. 4. mgr. 16. gr. laganna, sbr. b-lið 119. gr. frumvarpsins.

3.8.4. Lög um erfðafjárskatt, nr. 14/2004.

Lagðar eru til breytingar á tveimur ákvæðum laga um erfðafjárskatt, nr. 14/2004. Annars vegar er í 161. gr. frumvarpsins lagt til að 2. málsl. 2. mgr. b-liðar 3. mgr. 4. gr. laganna falli brott þar sem ákvæðið áskilur að matsgjörð sem fylgir erfðafjárskýrslu megi ekki vera eldri en fjögurra vikna gömul. Tilefni breytinganna er að samræma málsmeðferðarregluna við þær reglur sem gilda samkvæmt lögum um skipti á dánarbúum o.fl., nr. 20/1991. Hins vegar eru lagðar til orðalagsbreytingar á 6. gr. laganna, sbr. 162. gr. frumvarpsins. Er lagt til að vísað verði til þess að þrjú síðustu skattframtöl arfleifanda skuli „liggja fyrir“ í stað „fyllgja“ erfðafjárskýrslu og að vísað verði til sýslumanns í stað sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu.

3.8.5. Lög um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald, nr. 85/2007

Lagðar eru til orðalagsbreytingar á tveimur ákvæðum laga um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald, nr. 85/2007. Annars vegar eru lagðar til breytingar til samræmis við ákvæði skipalaga, sbr. b-lið 177. gr. frumvarpsins. Með breytingu á 2. mgr. 9. gr. laganna er ætlunin að árétta að heimahöfn skipsins þurfi að vera skráð á Íslandi ef sækja á um slíkt rekstrarleyfi til leyfisveitanda, þ.e. sýslumanns. Hins vegar eru lagðar til breytingar á 4. mgr. 10. gr. laganna, sbr. 178. gr. frumvarpsins, til áréttingar á því að í ákvæðinu er ekki verið að vísa til umdæmis leyfisveitanda heldur umsagnaraðila sem taldir eru upp í ákvæðinu.

3.8.6. Lög um útlendinga, nr. 80/2016.

Lögð er til einföld orðalagsbreyting á 1. málsl. 60. gr. laga um útlendinga, nr. 80/2016, sbr. 197. gr. frumvarpsins, þannig að vísað verði til sýslumanns utan höfuðborgarsvæðisins í stað utan Reykjavíkur. Tillagan felur ekki í sér breytingar á núverandi framkvæmd og því verður áfram ekki gert ráð fyrir að viðkomandi gefi sig fram á starfsstöð sýslumanns á höfuðborgarsvæðinu. Viðkomandi mun áfram standa til boða að leita á starfsstöð sýslumanns á landsbyggðinni en með því er horft til 2. mgr. 22. gr. skipulagslaga, nr. 123/2010, varðandi það hvaða sveitarfélög teljast til höfuðborgarsvæðisins í því samhengi.

3.8.7. Lög um innheimtu opinberra skatta og gjalda, nr. 150/2019.

Lagðar eru til orðalagsbreytingar á 1. og 2. mgr. 3. gr. laga um innheimtu opinberra skatta og gjalda, nr. 150/2019, til samræmis við sameiningu sýslumannsembætta, sbr. 202. gr. frumvarpsins. Rétt er þó að geta þess sérstaklega að breytingunum sem lagðar eru til á 3. gr. laganna er ekki ætlað að hrófla við þeirri verkaskiptingu sem er nú við lýði milli innheimtumanna ríkissjóðs. Þannig mun sýslumaður áfram fara með innheimtu opinberra gjalda utan höfuðborgarsvæðisins, svo lengi sem hún er ekki falin öðrum, sbr. einnig f-lið 2. gr. laga um sýslumann, nr. 9/2026, og ríkisskattstjóri á höfuðborgarsvæðinu. Við afmörkun þess hvað teljast höfuðborgarsvæðið í þessu samhengi er horft til 2. mgr. 22. gr. skipulagslaga, nr. 123/2010, þar sem tilgreind eru þau sveitarfélög sem teljast til höfuðborgarsvæðisins.

3.8.8. Kosningalög, nr. 112/2021.

Lögð er til breyting á 2. mgr. 68. gr. kosningalaga, nr. 112/2021, sem miðar að því að sýslumaður tryggi að unnt verði að greiða atkvæði utan kjörfundar, án þess að tilgreina lágmark kjörstaða, sbr. 209. gr. frumvarpsins. Áður var vísað til þess að sýslumaður skyldi tryggja að í umdæmi hans væri unnt að greiða atkvæði utan kjörfundar á a.m.k. einum kjörstað. Ekki þykir þörf á að tilgreina lágmark kjörstaða við þetta tilefni, enda er það eitt af hlutverkum sýslumanns samkvæmt lögum um sýslumann að stuðla að jöfnu aðgengi að þjónustu óháð búsetu þannig að skipulag þjónustunnar taki mið af þörfum íbúa fyrir staðbundna þjónustu.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Frumvarpið þykir ekki fela í sér álitæfni sem kalla á sérstaka umfjöllun um samræmi við stjórnarskrá eða alþjóðlegar skuldbindingar. Önnur grundvallarlöggjöf sem tekið hefur verið tillit til við samningu frumvarpsins eru stjórnsýslulög, nr. 37/1993, og lög um meðferð einkamála, nr. 91/1991.

5. Samráð.

Frumvarpið snertir sýslumenn og starfsfólk embættanna, dómstóla, stjórnvöld sem eiga samskipti við sýslumann eða fara með yfirstjórn og/eða framkvæmd verkefna sem skarast á við verkefni sýslumanns, Samband íslenskra sveitarfélaga og almenning.

Við undirbúning frumvarpsins var haft samráð við Sýslumannaráð og fagrað sýslumannsembætti. Þá var við undirbúning byggt á þeirri stefnumótun sem lá að baki lögum um sýslumann, nr. 9/2026. Var sérstaklega horft til þess að breytingarnar snerta fjölbreytt málefnasvið og framkvæmd hjá mörgum ríkisaðilum. Samráðið stendur enn yfir.

Gert er ráð fyrir að frumvarpsdrög verði kynnt í samráðsgátt stjórnvalda. Við endanlegan frágang frumvarpsins verður horft til þeirra umsagna sem berast.

6. Mat á áhrifum.

Alþingi samþykkti 2. febrúar 2026 frumvarp dómsmálaráðherra sem miðar að því að sameina núverandi níu sýslumannsembætti í eitt embætti, sbr. lög um sýslumann. Lögin taka gildi 1. janúar 2027 og þjónar þetta frumvarp þeim tilgangi að laga gildandi lög að þeim breytingum sem Alþingi hefur þegar samþykkt.

Frumvarpið er ekki talið hafa fjárhagsleg áhrif á ríkissjóð, enda felur það að meginstefnu í sér óhjákvæmilegar lagabreytingar til að laga ýmsa löggjöf að nýjum lögum um sýslumann. Fjárhagsáhrif þeirra laga hafa þegar verið metin og er frumvarp þetta í órjúfanlegum tengslum við þau lög.

Ekki er gert ráð fyrir að frumvarp þetta hafi áhrif á jafnrétti kynjanna með öðrum hætti en gerð var grein fyrir í frumvarpi til laga um sýslumann. Með vísan til fyrra mats má þó gera ráð fyrir áframhaldandi jákvæðum áhrifum á jafnrétti til lengri tíma, einkum vegna aukinnar sérhæfingar og breytinga á starfaflokkum.

Þar sem ákvæði frumvarpsins eru aðallega hluti af innleiðingu laga um sýslumann og fela ekki í sér efnislegar breytingar á málsmeðferðarreglum laga er ekki talin þörf á að meta áhrif lagasetningar á persónuvernd.

Frumvarpið hefur ekki áhrif á sveitarfélög.